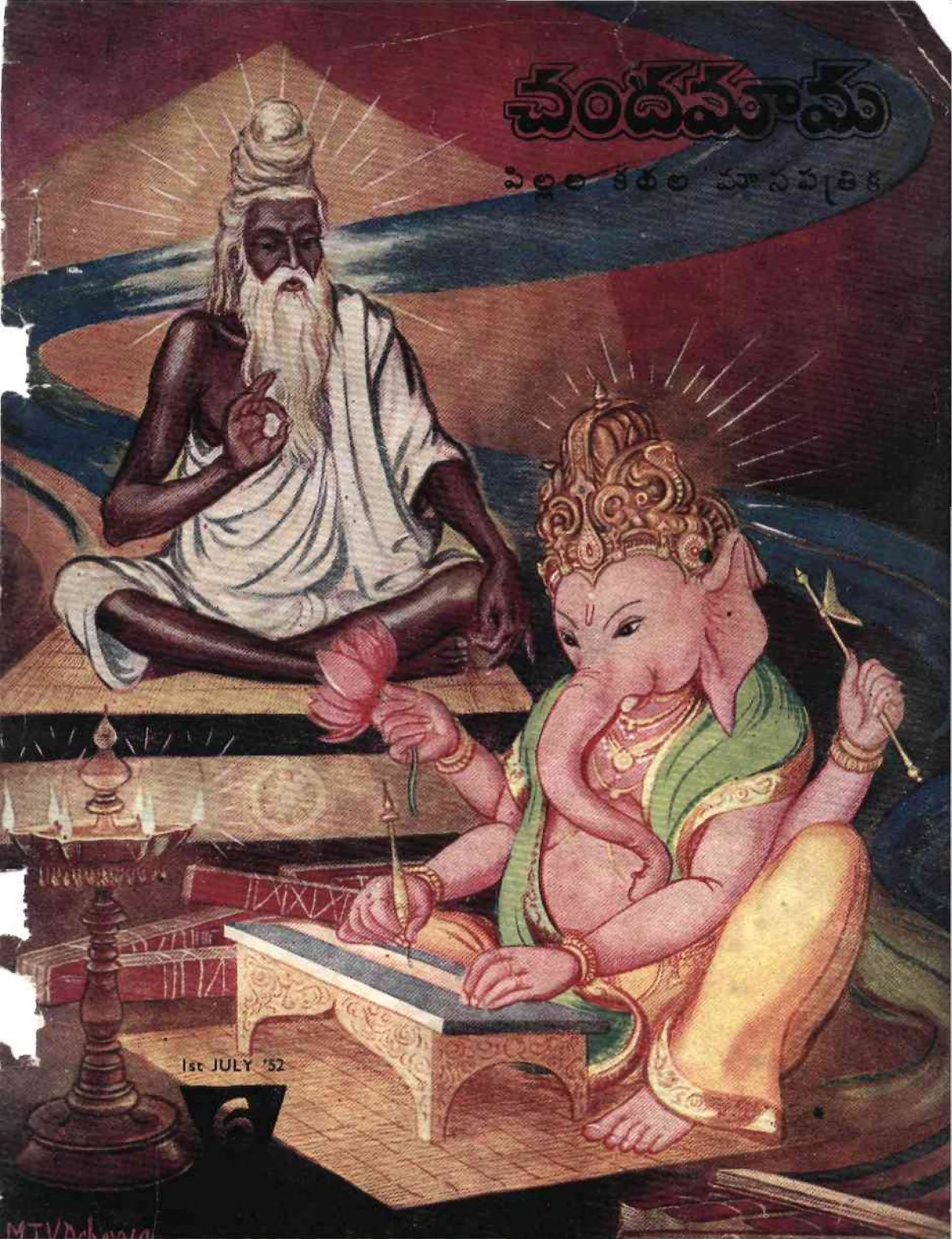
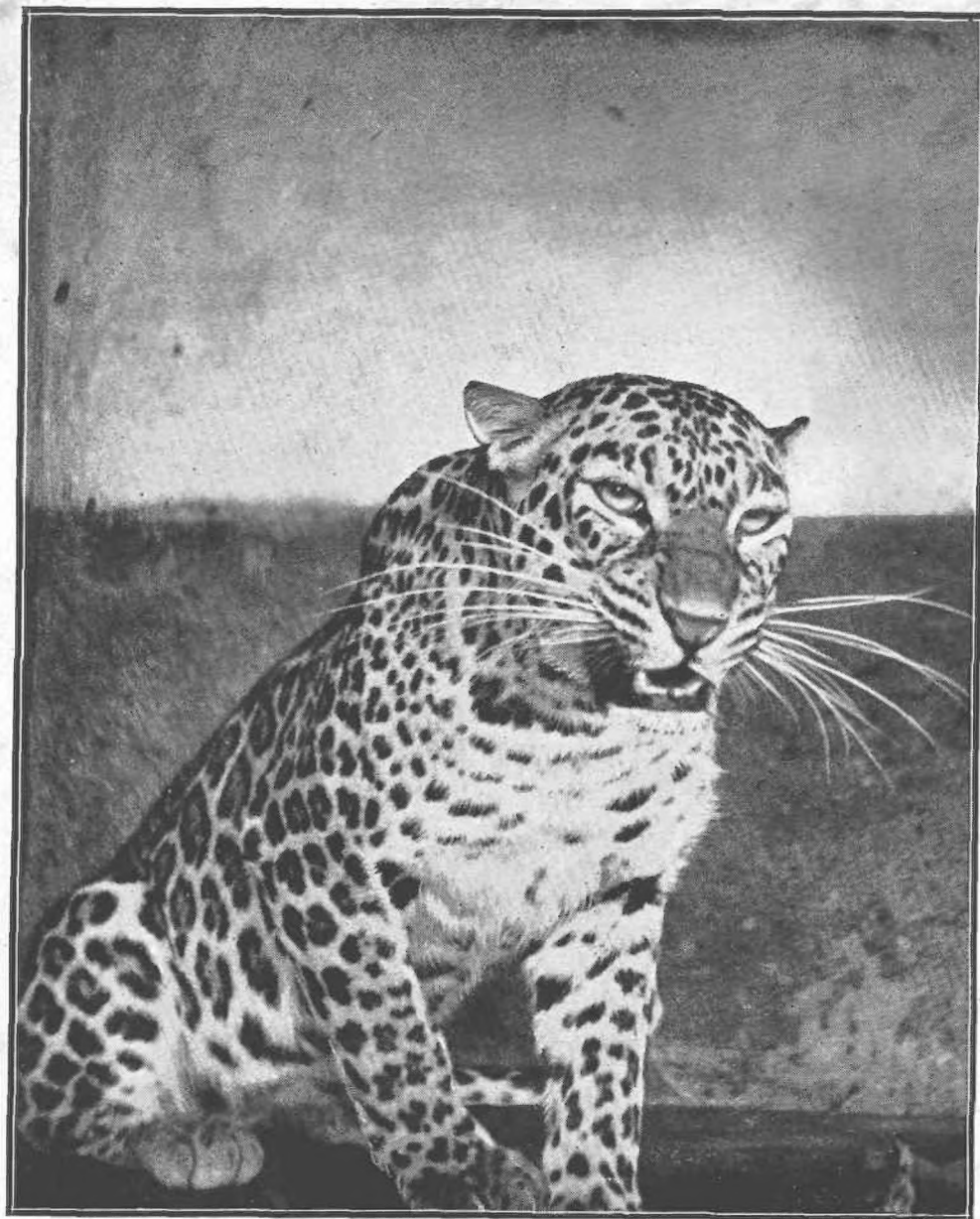

చందమామ

పిల్లల కథల మాసపత్రిక

1st JULY '52

Chandamama, July '52

పూ పు

Photo by N. Ramakrishna

త్వ ర లో రా ను న్న ది !

కి ని మా

(సి ని మా మా స ప త్రి క)

పత్రికా ప్రచురణలో నూతనాధ్యాయం ప్రారంభించిన

చందమామ పబ్లికేషన్స్

నుంచి

ఈ మాస పత్రిక

అందమైన ఫాటోలతో, ఆకర్షణీయమైన శీర్షికలతో,

ముచ్చటైన ముద్రణతో సర్వాంగసుందరంగా వెలువడి

సినిమా పాఠకలోకాన్ని

రంజింపజేయనున్నది

తొలిసంచికకోసం వేచివుండండి

చందమామ పబ్లికేషన్స్

వడపళ్ళని

::

మదరాసు - 26.

ఈ సంచికలో యివి చదువుకోండి

విషయము	పేజి	విషయము	పేజి
మాటలు - చేతలు	... 10	బక్కగుట్టం	... 33
కష్టార్థితం	... 13	తీరని వరాలు	... 39
అపూర్వసాధం	... 17	తిరిగి వచ్చిన కారణం	... 47
నమస్కారం	... 25	అట్టమీది బొమ్మ	... 50
దండధారి - చక్రధారి	... 29	అట్టచివరి బొమ్మ	... 51

ఇవన్నీ గాక ఇంద్రజాలం, ఒంటిగీత బొమ్మ,
ఆకర్షవంతమైన మరికొన్ని క్రొత్తగీర్తికలు వున్నాయి.

అన్ని ముఖ్య కేంద్రాలలో విజయ వంతంగా
పునర్నిర్మించబడుతున్నది
అలాగే గోపాలం
అనందీస్టూడియోస్ !

రాగిణి వారి

ధర్మదేవత

డిస్ట్రిబ్యూటర్లు
ఆర్. రాజశ్రీ
మైసూర్. తల్లిం

రాంతుకుమారి. లలిత. గిరిజ. ఇంగమూర్తి. ముక్కామల. బి.ఆర్.ఆర్.
శేలంగి. రామమూర్తి. ఉంగర. లక్ష్మీప్రభ. పద్మిని. శంకరప్ప. ముప్పామోహన్.

5 నెలలు 1 వేర

అ త్ర సు మా ర్పు ....

మీరు యికమీదట మాకు వ్రాసే లేఖలపైన

చందమామ పబ్లికేషన్స్

2 & 3 ఆర్కాట్ రోడ్, వడపళని, మదరాసు - 26.

అని వ్రాయవలసినదని మనవి. ఇది పోస్టాఫీసు మాపుతప్ప వేరుగాదు.

పిల్లలందరూ కోరేవి!

పెరికన్ టూథ్ పాలు

గూకోస్, పాలు
మీగడ, పంచదార
నిటమిన్ తో
తయారు చేయబడినది.....

ఆంధ్ర, నైజాంస్ ల
ఒరిస్సాలోక విజయం: టెరిటోరియల్ విజన్స్, విజయవాడ.

బ్రాంచి: తిమ్మన్న చెర్ల (R. S. గుంతకల్లు)

FOR PLEASANT READING &
PROFITABLE ADVERTISING.

CHANDAMAMA GROUP

(HINDI, TELUGU, TAMIL, KANNADA
MARATHI & MALAYALAM)

EVERY MONTH ADORES
1,20,000 HOMES

AND

ENCHANTS TEN TIMES THE
NUMBER OF READERS
THROUGHOUT INDIA

GROUP PAGE Rs. 450

ENQUIRE :

Chandamama Publications

2 & 3. ARCOT ROAD

VADAPALANI :: MADRAS-26

డొంగ్రేగారి

బాలామృతం

బలహీనమైన బిడ్డలకు పుష్టినిచ్చి, పండ్లు
మొలిచేటప్పుడు అయ్యే విరేచనములు
నిలిపి, బలమును ఆరోగ్యము నిచ్చును.

K T. Dongre & Co., BOMBAY-4

ఉత్తమమైనది సరికొత్తదీ అగు ఈ ముచ్చ
లైన 'ట్రైసికిల్'కు మీ ఆర్డర్లు
పంపండి. ధరలు రు. 25/- నుండి
రు. 15/- లకు తగ్గింపబడినవి. రైల్వే
చార్జీ సుమారు రు. 1-8-0 లు అగును.
మీ దగ్గరి రైల్వేస్టేషనుపేరు ఉపహరిస్తూ,
తక్షణమే ఆర్డరు పంపండి.

Midland Trading Co., Ltd.,
P. Box 16605 :: CALCUTTA-4

తరతరాలకు
ఎం. పి. సి. మిరాయిలు

M.P. INDUSTRIES
TONDIARPET • MADRAS. 21

త్వరలో రానున్నది!

విజయ వారి

చంద్రహారం

డైరెక్టర్ : కె. కామేశ్వరరావు, బి. ఏ.

::

నిర్మాతలు : నాగిరెడ్డి & చక్రపాణి

సంపుటి 11 : జూలై 1952 : సంచిక 1

చందమామ ప్రారంభించి అయిదేండ్లు పూర్తి అయినై. ఈ సంచికతో ఆరవ ఏడు ప్రారంభమవుతూ వుంది. ఈ శుభసందర్భంలో ఉత్సాహంగలిపే కొన్ని కొత్తశీర్షికలూ, పోటీలూ ప్రవేశపెడుతున్నాము. ఇప్పటి వరకు భాగవతంలోని రసవత్తర ఘట్టాలను మూడు రంగుల ముఖచిత్రంగా అందుకుంటూవచ్చిన మా పాఠకులు ఇంతటినుంచి మహాభారతగాథలలోని మహత్తరఘట్టాలను అందుకొంటారు. తరువాత, 'రంగుల బొమ్మ కథ' అనే శీర్షికక్రింద మరొక ముచ్చటైన కథ ప్రారంభిస్తున్నాం. ఇవిగాక, 'ఫోటో వ్యాఖ్యలపోటీ' అనే క్రొత్తపోటీ ఒకటి ఇప్పుడు ప్రారంభించబడింది. పాఠకులు ఉత్సాహంతో ఈ పోటీలో పాల్గొంటారని ఆశిస్తున్నాం. ఇవిగాక వచ్చే సంచికలో, ఆనందమునిచ్చే మరికొన్ని శీర్షికలు చేర్చటానికి ఏర్పాటువేస్తున్నాము. పోటీలో పాల్గొనేవారికి తోడ్పడాలనే వుద్దేశంతో కొత్తశీర్షికలనుగూర్చిన వివరాలుకూడా ఈ సంచికలోనే ప్రకటించాం.

మాటలు - చేతలు

రాముడు చాలా బుద్ధిమంతుడని
పెద్దలు తలచేవారు,
నిజము తెలుసుకోవాలనుకుంటే
ఆతనిని పిలిచేవారు.

ఒకరోజుతని మిత్రులొక తోటను
దోచా లనుకున్నారు.
'నీవుకూడ వస్తావా' అని వా
రాతనితో అన్నారు.

'వద్దు వద్దు, ఆయ్యయ్యో! పాపం!
తోటవాడు కడుపేద.
పిల్లా జల్లా కలరతనికి, ధయ
చూపం చాతనిమీద.'

అని రాముడు తన తోటి బాలురకు
నీతులు బోధించాడు.
వారి మనస్సులు మరలించాలని
ఎంతో యత్నించాడు.

కాని వారు—'పోరా, నీఖర్మం!
తీయని మామిడిపళ్ళు
ప్రాప్తంలేవు నీకుకాబోల'ని
త్రొక్కినారు పరవళ్ళు.

రాముడు నిలబడ్డా డూరకనే
పోయేవారిని చూస్తూ,
పండిన మామిడి తీపి తలచుకొని
తీరని గుటకలువేస్తూ.

వారు అలా పొయ్యారో లేదో
ఉన్నరుమన్నది ప్రాణం.
మంచిచాన్ను పోయిందని అతనికి
కలిగిం దొక అనుమానం.

'నే వెళ్ళకపోతేమాత్రం, ఆ
పళ్ళు మిగిలివుంటాయా ?
తప్పుడు చేటు తోటకెట్లో, ఈ
కోతు లూరుకుంటాయా ?'

'కొంత నయం నే పోతే, పిందెల
నైనా మిగల్చవచ్చు.
కొమ్మలు, రెమ్మలు త్రుంచేయొద్దని
వారిని అదల్చవచ్చు.'

అనుకొని వెనువెంటనే తోటలో
కోక్క పరుగు తీశాడు.
అందరితోపాటే మన రాముడు
పళ్ళు తనూ కోశాడు.

పిల్లలు కొంచెం గేలిచేసినా
అతడు సరకుగొనలేదు.
'నేను తప్పు చేశాన'ని మాత్రం
నోటివెంట అనలేదు.

నీతులు చెపటం చాలాతేలిక,
అచరించటం కష్టం.
చెప్పినదానిని చేయకపోతే
నిజాయితీకే నష్టం.

1

2

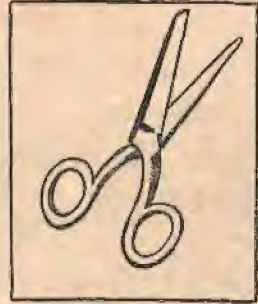
3

4

5

6

7

8

9

ఇక్కడ తెచ్చిది బొమ్మలున్నవి. వీటిల్లో ప్రతి బొమ్మలోనూ మా చిత్రకారుడు
ఒక్కొక్కవిధమైన తప్పు చేసేవున్నాడు. ఆ తప్పులేమిటో మీరు పట్టగలరా?
సరిఅయిన జవాబులకు వచ్చేనెల చందమామ చూడండి.

కష్టాత్తివం

కొర్రెనికోనలో కామయ్య అనే ఒక కష్టరి ఉండేవాడు. అతడు కత్తులు, కొడవళ్లు, గునపాలూ, పారలూ—ఇటువంటి ఇనుప సామగ్రి అంతా తన దుకాణంలో తయారు చేసేవాడు.

ఇనుముతో సరుకు తయారుచెయ్యట మంటే సులభంకాదు. మండే కొలిమిని గాలితిత్తులతో ఊదాలి. ఇనుమును బాగా ఎర్రగా కాల్చాలి. అలా కాలినదాన్ని చల్లారి పోకుండా దిమ్మమీదపెట్టి, సమ్మెటతో బాదాలి. సమ్మెటతో బాదటానికి మాంచి జబ్బుపుష్టి కావాలి. కామయ్యకి జబ్బుపుష్టి ఉంది; చెమటోడ్చి పనిచేసి డబ్బు సంపాదించుకోవాలన్న ఆసక్తి వుంది.

కామయ్య కొడుకు సోమయ్య. వాడు ఉత్త సోమరి పోతుగా తయారయ్యాడు. ఇందుకు కారణం వాడితల్లి శేషమ్మే. శేషమ్మకి కొడుకు కొలిమిముందు కూర్చుని

కష్టపడటం ఇష్టంలేదు. మేనమామకి మల్లెనే తన కుమారుడుకూడా యేదైనా ఒక ఉద్యోగం చెయ్యాలిగాని కొలిమిదగ్గరకే పోకూడదని ఆమె ఉద్దేశం. ఈ పుద్దేశంతో పలకా పుస్తకాలూ కొనిచ్చి, వాడిని బిళ్లోకి పంపించింది.

కామయ్యకి ఇదేమీ నచ్చలేదు. కుల వృత్తి చెయ్యకపోవటం తనకూ లోకానికి కూడా చెరుపేనని అతడి పుద్దేశం. ఐనా భార్యమాటకు యెదురాడలేదు.

సోమయ్య బిళ్లోకయితే వెళ్లివచ్చేవాడు గాని, వాడికి చదువేమీ అబ్బలేదు. 'పోనీ, కొలిమితిత్తివద్ద కూచుని గాలయినా పొయ్యరాదురా అబ్బాయీ!' అని మందలించేవాడు కామయ్య. కాని కూచుని పని చేయటంకన్న రోడ్లమ్మట తిరగటమే సరదాగా కనపడి, సోమయ్య తండ్రి కంట పడటమే మానివేశాడు.

కామయ్య క్రమంగా పెద్దవాడైనాడు, జవనత్తువలు ఉడిగినై. 'నాతర్వాత ఈ దుకాణం మూసెయ్యవలసిందేనా?' అని పించి, చింతించాడు. 'నేను సంపాదించిన దంతా నాకొడుకు మూడుపూటల్లో తగలెట్టే స్తాడు. తర్వాత అడుక్కుతినటమేనా గతి?' అని వాపోయాడు.

భార్యను పిలిచి, 'మనవాడిని రెంటికి చెడ్డ రేవడుగా చేశావు! ఇప్పటికైనా బుద్ధి తెచ్చుకోమను. కులవృత్తి నేర్చుకోమను' అని మళ్ళీ చెప్పిచూశాడు. 'తెందరపడ కయ్యా. వాడూ ఊరికే వుండలేదు. వీదో ఉద్యోగంకోసం వెతుకులాడుతూనేవున్నాడు'

అంది శేషమ్మ కొడుకుమీది గారంకొద్దీ. కామయ్యకి వెళ్ళు మండింది. 'ఏమిటి? ఉద్యోగమా! వాడికి నీకూకూడా కష్టార్థితం అంటే ఏమిటో తెలియకుండాపోతోంది. నేను సంపాదించినదానితో తర్వాత కులుకుదామనుకుంటున్నాడు కామోసు! నాస్వార్థితంలో చిల్లిగవ్వ కూడా వాడికి ముట్టనివ్వను, యేమనుకున్నావో! పని నేర్పింది మొదలు ఈనాటివరకూ నేను రోజూ మూడు రూపాయలైనా కళ్లచూడందే దుకాణం ముయ్యలేదే. పిట్టి, మూడు రూపాయలు కాదు, మూడు పావలాలు సంపాదించమను చూద్దాం!' అన్నాడు ఆవేశం ఉట్టిపడుతూ.

అంతట్లోకి సోమయ్య వచ్చాడు. వాడితో శేషమ్మ, 'ఏమిరా నానిగా! మీబాబు నిన్ను ఉత్తి చపటగా కట్టేశాడు చూశావట్రా. మూడు పావలాలైనా సంపాదించలేవుట నువ్వు!' అంది. సోమయ్య, 'ఓనో, అదెంత? చిటికెలో గడించుకొస్తా'నన్నాడు.

సోమయ్య వెళ్ళేడు. కాని వాడికి సంపాద నంటే యేదో తెలుస్తేగా? పావలాకాసులు చెట్టుకి కాస్తాయా యేమన్నానా, కోసుకు చక్కరావటానికీ? మూడు రూములదాకా

అక్కడా అక్కడా తిరిగివచ్చి, 'అమ్మా, తలనొప్పిగా వుందే ఎండనిబడి తిరిగిస్తేను' అన్నాడు. 'ఏమైనా గడించావుట్రా బాబిగా' అంది శేషమ్మ. 'లేదు. భోంచేసి వెడతాలే మళ్ళీ' అన్నాడు సోమయ్య.

భోజనంచేసి పడుకుని సాయంత్రం దాకా నిద్రపోయాడు. తండ్రి దుకాణం మీంచి వచ్చి 'మూడు పావలాలూ ఏవిరా?' అంటే యేమిటి చెప్పడం? వాడికి తటాల్ని ఒక ఆలోచన తట్టింది. 'అమ్మా, రేపు సంపాదిస్తాను. ఇవేళమట్టుకి నా మూడు పావలాలూ నువ్వియ్యే' అన్నాడు. తండ్రి ముందు పనివాడు నవ్వులపాలు ఐపోతాడేమోనని శేషమ్మ గదులపెట్టెలోంచి మూడు పావలాలాకాసులు తెచ్చి యిచ్చింది.

కామయ్య చీకటిపడేవరకూ దుకాణంలో పనిచేసి ఇంటికొచ్చాడు. సోమయ్య డాబుగా జేబులోంచి మూడు పావులాలూ తీసి తండ్రిచేతిలో పడేసి, 'చూస్కో!' అన్నాడు. కామయ్య, ఆ మూడు పావలాలాకాసుల్నీ ఒకమాటు అటూ ఇటూ తిరగేసి, 'ఎక్కడివిరా అబ్బీ ఇవి?' అని అడిగాడు. 'ఎక్కడివేమిటి? పొద్దస్తమానం ఎద్దులా పనిచేసి సంపాదిస్తేను?' అని దబాయం

చాడు సోమయ్య. 'ఇది నీ కష్టార్థితంకాదు' అంటూ ఆ మూడుపావలాలూ మండుతోన్న పొయ్యిలోకి విసిరేశాడు కామయ్య.

మర్నాడు శేషమ్మ సోమయ్యతో 'ఇవాళైనా గడించుకురారా' అంది. వాడానాడు తల్లికి తెలవకుండానే ఒక రూపాయి గదుల పెట్టెలోంచి తీసుకుపోయి మిఠాయి దుకాణంమీద మార్చి, పావలాల పకోడీలకి జీడి పప్పు పాకానికి ఖర్చుపెట్టి మిగత ముప్పావులా తెచ్చి, 'సంపాదించా'నంటూ రాత్రి తండ్రి చేతిలో పడేశాడు. క్రిందటిరోజుకు మల్లెనే తండ్రి ఆ మూడుపావులాలాకాసులూ తిరగేసి మరగేసి 'ఇదీ నీకష్టార్థితంకాదు.

చందమామ

నన్ను మోసగించబోకు' అంటూ వాటిని కూడా పొయ్యిలోకి విసిరేశాడు.

మూడోనాడు సోమయ్యకి గదులపెట్టెలో ఏమీ చిక్కలేదు. అంతేకాకుండా తనది కష్టార్జితంకాదని తండ్రికి తెలిసిపోతోంది కూడాను. నిజంగా గడించి తేవాలని వాడు నిశ్చయించాడు. కాట్రేనికోసలో శనివారం సంత. వాడు సంతకుపోయి, మూటా ముల్లె మోసి కూలిడబ్బులు అర్జించటం ప్రారంభించాడు. చీకటిపడేదాకా మోసినా పావలా పోగవలేదు. మర్నాడు బళ్లభూటీపడ్డకు పోయి పెట్టెబేడా ఊళ్ళోకి మోసుకుపోవటానికి ఒప్పుకొని డబ్బు గడించాడు. బలమైనవాడే ఐనా సోమయ్యకి శ్రమపడటం అలవాటులేదు గనక పెట్టెలు మొయ్యటం మంటే కష్టమే అనిపించింది. కాని పట్టుదలతో పనిచేశాడు. ఐతేం, రోజంతామోస్తే ఆరణాలకన్న ఎక్కువ కిట్టలేదు. మర్నాడు కూడా మోస్తేగాని ముప్పావలా కూడలేదు.

ముప్పావలా పోగవటంతోనే సోమయ్య తండ్రి చేతులో వేశాడు. కామయ్య యధా ప్రకారం 'ఇదీ నీకష్టార్జితం కా'దంటూ పొయ్యిలోకి విసిరేశాడు. కాని ఈమాటు సోమయ్య ఇదివరలోమోస్తరుగా మాస్తో పూరుకోక పరుగెత్తివెళ్లి పొయ్యిలోంచి పావలాకాసుల్ని గబగబా పైకి లాగేడు.

కామయ్య చిరునవ్వుతో 'అబ్బాయీ! ఇదీ నీకష్టార్జితం. యింతకుముందు రెండు సార్లు సొమ్ము పొయ్యిలో పారేస్తే నీకు రవం తెనా బాధించలేదు. ఎంచేత? అది నీకష్టార్జితంకాదు గనక! కష్టార్జితమైన సొమ్ము మీద ఇలాగే మమకారం వుంటుంది. ఎవడో గడించి ఇస్తే దాని విలువ తెలీదు. కనుక యెవడిమానాన వాడు కష్టపడి గడించుకోవాలి అన్నాడు. 'నిజమే నాన్నా' అన్నాడు సోమయ్య. అర్జన విలువ తెలిసిన సోమయ్య కష్టపడి ప్రయోజకుడై, తలిదండ్రులను సంతోషపెట్టి, తనుసుఖపడ్డాడు.

7

[తను పంపిన వైద్యుడూ, అతని పరివారమూ ఎంతకాలానికి తిరిగి రాకపోయే వరికి, శక్తినింహుడు స్వయంగా మంత్రిని పట్టాలని దీక్షబూని బయలుదేరటం, ఒకానొక మహారణ్యమధ్యంలో ఒక కుర్రవాడు కనుపించగా, కెప్పున కేకవేసి ఆ కుర్రవానిని పట్టబోవటంపరకూ చదివాయకదూ? ఆ తర్వాత—]

శక్తినింహుడికి కనుపించిన ఆ కుర్రవాడు మరెవరో కాదు, దేవసింహుడే! తన మాయ దొప్పలో అలాఅలా తిరుగుతూ ఆ అరణ్యం లోకి రావటం సంభవించింది. అయితే, శక్తి సింహుడైనా ఆ కుర్రవాడు దేవసింహుడేనని పూర్తిగా అనవాలకట్టలేదు. కాని, చూచి చూడటంతోనే దేవసింహుడే ఐవుంటాడేమో నన్ను అనుమానం కలగటంచేతనే అలా కెప్పున కేకవేసి వానిని పట్టబోయాడు. ఇంతకూ దేవసింహుడు దొరకనలేదు. మహిమగల ఆ విమానంమీద అతడు రిప్పున ఎగిరిపోయాడు.

ఇక్కడ శక్తిసింహుడి సంగతి, అక్కడ మంత్రి, అస్థానవైద్యుడి సంగతి అటుంచి దేవసింహుడి చిత్రచరిత్ర చూదాం :

ఇంతకాలంగా దేవసింహుడు తన విమానంలో బయటకు వచ్చినా భవనం చూపుమేర దూరంలో కనబడటంత దూరం పరకు మాత్రమే వెళ్లేవాడు. కాని ఆ పైకి వెళ్ళేందుకు సాహసించేవాడుకాదు. కాని ఎప్పుడైతే తన భవనంలోకి కొత్తమనుషులు వచ్చారో, అలాంటినుంచి తన స్వేచ్ఛ ఎంతో తగ్గిపోయినట్టు బాధపడసాగాడు. వాళ్ళు యెంతవరకూ భవనం పదలిపోవటం

'చందమామ'

కనబడకపోయేనడికి నిరాశచెంచాడు. ఇంత కంటే ఆ విమానంలో అలా ప్రపంచమంతా చుట్టరావటమే బాగుండేటట్టుం దనుకొన్నాడు. అనుకొని, ఈపర్యాయం భవనంవదలి ఎన్నోప్రవేశాలు దాటుకొంటూ చాలదూరం వచ్చేశాడు. అప్పటికి మూడు రోజులైంది అతను భవనం వదలి వచ్చేసి. అయినా అలా తిరుగుతూ వుండటం సుఖం గానే తోచింది. అయితే ఆ సుఖం—అట్టే కాలం నిలవలేదు.

దేవసింహుడు ఆకాశంలో చాలాఎత్తున వెళుతున్నాడు. అకస్మాత్తుగా కారుచీకట్లు కమ్ముకొచ్చి, కొద్దికొద్దిగా వానతుంపరలు

కూడా ప్రారంభమైనై. ఏమిటిచెయ్యటం ? తడిసిపోక తప్పిట్టులేదు. పోనీ, తిరిగి భవనం చేరుకుందామన్నా మరో మూడు రోజులకు కాని చేరుకోలేదాయె. అలో చిస్తూన్నంతలోనే వర్షం పెద్దదై, పాపం దేవ సింహుడు తడిసిపోయాడు. అయితే చిత్రం! అంత వర్షం కురుస్తున్నా అ దెప్పలో ఒక్క నీటిబొట్టుకూడా నిలవలేదు.

తడిసిపోయిన దేవసింహుడు చలికి గజ గజ పనికి పోసాగాడు. 'ఈసమయంలో కంబళిఅయినా వుంటే బాగుండిపోసుకదా' అనుకొన్నాడు.

అతడిలా అనుకోవటమేమిటి, ఒక మెత్తటి ఉన్నిముసుగు వచ్చి వంటిని కప్పివెయ్యట మేమిటి, ఒకేమారు జరిగింది. దేవసింహుడి అశ్చర్యానికి అంతులేదు. తన అదృష్టానికి మురిసిపోతూ, ఆ ఉన్నిముసుగు ఒళ్లంతా కప్పకొని 'ఇకనైనా ఇంటిముఖం పట్టకపోతే మాట దక్కదు' అనుకుంటూ "అబ్రకడబ్రా, టుమ్టుమ్టీ" అన్నాడు.

ఎప్పుడైతే దేవసింహుడి నోటనుంచి ఈ మాటలు వెలువడినయ్యా, పోతూపోతూ వున్న విమానం టకిమని ఆగింది. ఆగి, గిరుక్కున తిరుగుముఖంపట్టి మళ్ళీ వేగంగా

పోసాగింది. ఇక ఫరవాలేదనుకొంటూ దేవసింహుడు, ముసుగు కప్పకొని దొప్పలోనే వెచ్చగా పడుకొన్నాడు.

కాని అలా ఎంతో సేపు పడుకోలేక పోయాడు. ఎందుచేతనంటే మరికొద్దిసేపటి కల్లా వర్షం పూర్తిగా తగ్గిపోయి, మళ్ళీ ఫెళ ఫెళమని ఎండకాయటం మొదలుపెట్టింది. చలిగా వున్నప్పుడేగాని, ఎండగా వున్నప్పుడు కంబళి ఏం సుఖం? దేవసింహుడి ఒళ్ళు ముచ్చెమటలుపోసింది. “ఇక ఈకంబళితో పనిలేదు” అని దానిని కిందకు విసిరివేశాడు.

సరిగా అదే సమయంలో ఒక గొర్రెల కాపరి అటు వెళ్ళుతూ వుండటం, దేవసింహుడు విసిరివేసిన కంబళి వాడికి దొరకటం సంభవించింది. వాడు అశ్చర్యపోతూ తలెత్తిపైకిమాచేసరికి దేవసింహుడు అప్పటికప్పుడే చాలదూరం దాటిపోయాడు. గొర్రెలకాపరి కంబళి బుజాన వేసుకొని మురిసిపోతూ తనదారిన వెళ్లిపోయాడు.

మరికొద్దిసేపటికి దేవసింహుడికి అమిత దాహంవేసింది. అయితే, సడిఅకాశంలో సంచరిస్తున్న సమయంలో సిళ్ళెక్కిడినుండి వస్తయ్! అప్పటికే చాలసేపటినుంచి పుగ్గబట్టుకొని వున్నాడు. కాని యిక వుండ

లేకపోయాడు. “నాలుక పిక్కుపోతోంది. భవనం చేరటానికి ఎలాలేదన్నా యింకో రోజు గడవాలి. అప్పటివరకూ యిలా దాహంతో నాలిక ఎండిపోవలసిందేనా?” అని పైకి నిట్టూర్చాడు.

ఎప్పుడైతే దేవసింహుడు ఇలా అన్నాడో, ఒక మైనాపిట్ట ఎక్కడినుండో చిన్నపాత్రను ముక్కున కరుచుకొచ్చి, దొప్పఅంచు పైస వాలింది. దేవసింహుడు అత్రంతో పాత్రలోకిచూచాడు. అది స్వచ్ఛమైన నీరు! తనను రక్షించటానికే అ మైనా వచ్చిందని గ్రహించాడు. పాత్రని తీసుకొని ఒక్క గుక్కలో తాగివేశాడు. కాని, చిత్రం! పాత్ర

ఖాళీకాలేదు సరిగదా తిరిగి నీటితో నిండి వుంది. ఆ నీళ్ళుకూడా మళ్ళీ ఒకగ్రుక్కలో తాగేశాడు. అప్పటికీ ఖాళీకాలేదు. ఈ విచిత్రానికి ఆశ్చర్యపోతూ, దేవసింహుడు మైనాకు తన కృతజ్ఞత తెలిపాలని దానికోసం చూచాడు. కాని అది యెప్పుడు మాయ మైందో యేమిటో కనుపించనేలేదు !

దేవసింహుడి ప్రాణాలు కుదుటబడినై, అనుకోనివిధంగా కష్టాలుకలిగినా, అవి ఏదోలాగా, దేవునిదయవల్ల తిరిపోయి నందుకు ధైర్యంచెంది, దేవసింహుడు తన మాయవిమానంలో ముందుకుసాగాడు.

* * *

అక్కడ భవనంలో మంత్రి, వైద్యుడూ ఎలావున్నారో చూదాం.

తలవసితలంపుగా దేవసింహుడి జాడ తెలిసిరావటమేగాక, వానిని కళ్ళారా చూడ గలిగాముకదా అని మురిసిపోయేటంతలో, దేవసింహుడు తమ కర్మానికి తమని అలా భవనంలో పదిలివెళ్లటం, వెళ్ళి అప్పటికి వారంరోజులైనా అంతూపొంతూ తెలియక పోవటం, మంత్రిని ఆస్థానవైద్యుడిని ఎంతో కంగారుపరచింది. పోనీ, తమ రాణి దేవ ప్రయ ఆయినా కనుపిస్తుందేమో, సంగతులు వెల్లడి అవుతవికదా అనుకుంటే, అదీజరగ లేదు. సరిగదా, మరోపురుగు ఆ భవనంలోకి రానేలేదు. ఇదంతా అగమ్యగోచరంగా తోచింది. ఎన్నాళ్ళని యిలా భవనంలో కన్నులు కాయలు కాచేటట్లు కావలా కాయాలో తెలియలేదు. అయినా, గత్యం తరం లేక అలానే ఉండిపోయారు.

అలావుండగా ఒకనాటి వేకువజామున ఎవరో భవనందగ్గరలో సంచరిస్తున్న అలికిడి అయింది. మంత్రి, వైద్యుడూ అశతో వెళ్ళిచూచారు. అయితే వాళ్ళకొండంత ఆశా నిరాశగా మారిపోయింది. ఎందుచేతనంటే ఆవచ్చినది ఎవరోకాదు, శక్తిసింహుడే!

అయితే అతను భవనంలో ప్రవేశించక గ్రుడ్డివానిలా తడుములాడుతూ భవనం చుట్టూతూ పదార్లుచేస్తున్నాడు. ఇందుకు కారణం మంత్రిఅయితే గ్రహింసలేక పోయాడుగాని, వైద్యుడు యిట్టే గ్రహించి వేశాడు.

"అపూర్వమైన ఈ సాధం ఏమిటో గాని దీనిలో మరో గొప్పచిత్రం వుంది. ఈభవనం కొందరికి కనుపించి, కొందరికి కనుపించకపోవటం ఏమిటో ఇంద్రజాలంగావున్నది. ఈచిత్రం మీరు కనిపెట్టారో లేదో!" అని ప్రశ్నపూర్వకంగా మంత్రివంక చూచాడు వైద్యుడు.

"అలాగనా" అని మంత్రి ఆశ్చర్యం కనబరిచాడు.

వారు యిలా మాట్లాడుకుంటూ తిరిగి శక్తిసింహుడికోసం చూచేసరికి అతడు అప్పటికప్పుడే వడివడిగా అడుగులువేసుకుంటూ భవనందాటి పోతూవున్నాడు. మంత్రికి, వైద్యుడికి యిది మరింత ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించింది.

"ఇక్కడి కెలావచ్చాడో ఏమో, రానే వచ్చాడుకదా! ఏమీ తేల్చుకోకుండానే అలా ఎక్కడికి పోతున్నట్టువెప్పా?" అని

ఒకరిముఖాలు ఒకరు చూచుకున్నారు.

ఒక్కళ్ల ఊహాకి ఏమీ అందలేదు.

మరొక రెండురోజులు గడిచాయి. తిరిగి అదే వేకువజామున తిరిగి అలికిడి. అయితే ఈమారు పెద్దఅలజడి! మంత్రి, వైద్యుడూ చరచర తమస్థానాల్లోంచి లేచివెళ్లి భవనం లోంచి తొంగిచూచారు.

భవనంచుట్టూతూ వందలాది భటులు, గునపాలూ గొడ్డళ్ళూ వుచ్చుకొని భవనాన్ని పడగొట్టటానికి సిద్ధంగావున్నారు. ఒక గుఱ్ఱం మీద శక్తిసింహుడు కూర్చోని, కళ్లవెంట చింతనిప్పులు కక్కుతూ, "ఊ, చూస్తారేం! కానివ్వండి, సూర్యోదయానికల్లా ఈమాయ

ఏమిటో పటాపంచలై మట్టిపాలుకావాలి” అంటూ కాసిస్తున్నాడు.

మంత్రి వైద్యుడు గజగజలాడిపోయారు. ప్రాణాలు ఆరచేతులో బెట్టుకొని క్షణమొక యుగంగా గడుపుతున్నారు. అయితే అలా గుడ్లప్పగించి కూర్చోవటమేనా? శక్తి సింహుడు పట్టుపట్టాడంటే సాధించితిరుతా డన్నసంగతి వారికి పూర్తిగా తెలుసు. అందుచేత, కాలయాపనచేస్తే, మరికొద్ది సేపటిలో భవనం కూలటమూ, దానితోపాటు తాముకూడా మట్టిపాలపటమూ ఖాయమనీ తెలుసు. కనుక ఆ లోచిస్తూ కూర్చోని లాభంలేదని తేల్చుకున్నారు. తెగించి

భవనంలోంచి బయటపడుదామని సిద్ధపడి కదలబోయారు.

కాని, అంతలోనే ఒక చిత్రం జరిగింది. ఇన్నేండ్లుగా తామంతా ఏ వృద్ధురాలి కొరకైతే ఎదురు చూస్తూవున్నారో, ఆమె, ఎక్కనుండి వచ్చిందో ఏమో, సరిగా భవనం నెత్తిమీదికి ఎగిరివచ్చింది. వచ్చి ఏమిచేసిందో ఏమో! శక్తిసింహుడి పరివారం అంతా పక్షులుగా మారిపోయారు. మారి పోవటమేకాదు, చూస్తూవుండేటంతలో రివ్వున ఎగిరిపోయారు. శక్తిసింహుడు మాత్రం గుఱ్ఱం మీద ఒంటరిగా నిలిచి పోయాడు.

అంతా రెప్పపాటుకాలంలో జరిగి పోయింది.

మంత్రి, వైద్యుడూ విస్తుపోతూ భవనం పైకి చూచారు, వృద్ధురాలు యింకా ఏమి వింతలు చేస్తుందో చూతామని. కాని వీడి వృద్ధురాలు? కను వచ్చినపని అయిపోయిందన్నట్టుగా, ఆమె ఎప్పుడు మాయమైందో కాని, అచుట్టుప్రక్కల ఎక్కడా కనువిం చనేలేదు.

శక్తిసింహుడు కోపంతో నిలువునా మండిపోతున్నాడు.

చందమామ

“నేను యింతా శ్రమపడితే చివరకి
యిదా ఫలితం? కథ అడ్డం తిరిగిందే!
ఈ వృద్ధురాలి మాయల ముందు మన
పరాక్రమం ఎందుకూ పనికివచ్చేట్టు కన
బడటంలేదే! నాకు దారిలేదా?” అని తనని
తానే ప్రశ్నించుకోసాగాడు శక్తిసింహుడు.

కొంతసేపు మథనపడి, ప్రాణం విసి
గెత్తినదేయేమో, శరవేగాన ఆచోటు విడిచి
వెళ్ళిపోయాడు.

మంత్రికీ, వైద్యుడికీ ప్రాణాలు కుదుట
బడినై. “హమ్మయ్య. ఇప్పటికి గండం
గడిచినట్టే!” అని ధైర్యంచెందేటంతలో
మరొకచిత్రం జరిగింది.

హఠాత్తుగా పెద్ద భూకంపం వచ్చినంత
పనిజరిగి, భవనం ఊగులాడుతున్నట్టు
తోచింది. మరుక్షణంలో బ్రహ్మాండమైన
మోత వినవచ్చింది. ఏమిటా ఈ విపరీతం?
అని యోచిస్తుండగా, భవనం నామరూపాలు
లేకుండా మాయమైంది. మాయమవటమే
కాదు, అంతకుముందు అక్కడ ఒక
భవనం నిలిచివున్న అనవాల్గయినా లేకుండా
పోయి ఆ ప్రదేశమంతా పెద్ద ఎడారిలా
మారి పోయింది. ఆ ఎడారి మధ్యంలో
మంత్రి, వైద్యుడూమాత్రం మిగిలారు.

ఇప్పుడీ అవాంతరంతో మంత్రికీ
వైద్యుడికీ మతిపోయినట్టయింది.

“ఇక జరగవలసిన పని ఏమిటి?
తలవనితలంపుగా ఇటువంటి అవాంతరం
వచ్చిపడిందే! ‘ఇప్పటికి వెళ్ళాడుకదా,
యిక ఫరవాలేదు’ అని మనం యేమరు
పాటుగా వుండటానికి వీలులేదు. మళ్ళీ
తప్పకవస్తాడు. ఈసారి రావటమే జరిగితే
మన అంతుతేల్చితిరుతాడు. కనుక మనం
యిక ఈ నిర్ణయ ప్రదేశంలో వుండటం
శ్రేయస్థరంకాదు. ప్రస్తుతానికి, కొద్దిరోజుల
పాటు మరెక్కడైనా తలదాచుకుని, ఆ
తర్వాత రావటం మంచిదిగా తోస్తోంది.

ఏమిటి మీసలహా?" అని వైద్యుడిని సలహా అడిగాడు మంత్రి.

"ఎంతో ధైర్యశాలురైన మీరే యిలా అధైర్యపడితే ఎలాగ? మనం వచ్చినపని యింతవరకు ఏమీ కానేలేదాయె. దేవ సింహుడు ఏమయ్యాడో తెలియకనేపోయె. తొందరపడి మనం ఇక్కడినుండి వెళ్లటం ఏమంత సబబుగా తోచదు. అదీగాక ఎక్కడి కని వెళ్ళేటట్లు? ఇక్కడనే వుండి యింకా ఏమేమిచిత్రాలు జరుగుతాయో చూడాలి" అన్నాడు వైద్యుడు. సరేనన్నాడు మంత్రి. అందుచేత వాళ్ళు అక్కడనే వుండి, దేవసింహుడుగానీ, వృద్ధురాలుగానీ వస్తారేమోనని ఎదురుచూడసాగారు.

శక్తిసింహుడు వెళ్లివెళ్లి ఒక పర్వతశ్రేణి చేరుకున్నాడు. కష్టాలు పడి ఒక్కొక్క పర్వతమే దాటుతున్నాడు. చిట్టచివరి పర్వతం దాటుతున్నాడు. అయితే, ఆ పర్వతం వెళ్లివెళ్లి ఒక అగాధపు లోయ

అంచున ఆగిపోయింది. లోయకు అవతలి వైపు మరొక బ్రహ్మాండమైన పర్వతమూ, ఆ పర్వతంకొనని చిత్రమైన ఒక దేవాలయమూ కనుపించినై.

ఎలాగైనా అవతలి గట్టు చేరుకొని ఆ ఆలయమేమిటో తెలుసుకోగలిగితే బాగుండును అని అనుకున్నాడు అతడు. కాని నడుమనున్న ఈ అగాధపులోయ దాటటం ఎలా? అడుగు జారిండా అధోగతే! అయితే ధైర్యసాహసాలకూ, ఓరిమికి పెట్టింది పేరాయె శక్తిసింహుడంటే. అంతమాత్రనికి వెనుకంజ వేస్తాడా? ప్రాణాలకు తెగించి లోయ దాటేందుకు సిద్ధపడ్డాడు.

[పర్వతంపైని ఆ దేవాలయ మేమిటి? ఇంతకూ దేవసింహుడు ఏమైనాడు? దేవప్రియ కూడా బ్రతికేవున్నదా? ఎడారిలాంటి ఆ ప్రదేశంలో మిగిలివున్న మంత్రి, వైద్యుడూ ఏమవుతారు? ఇవీ, మరికొన్ని చిత్రాలూ వచ్చేనెల చదవండి.]

నమస్తారం

శ్యామలాపురం హైస్కూలులో హెడ్ మాస్టరు ఏటైరుకావటంచేత ఆ పదవి ఖాళీ ఐంది. హెడ్ మాస్టరు పదవి ఖాళీ ఐనప్పుడు ఆ ఉద్యోగాన్ని సాధారణంగా తర్వాత పనిచేసే ఫస్టు అసిస్టెంటుకి ఇస్తారు.

శ్యామలాపురం హైస్కూల్లో ఫస్టు అసిస్టెంటుగా పనిచేస్తూన్న మేష్టరు గారు రథాంగపాణి. రథాంగపాణి గారంటే పిల్లలందరికీ భయం, భక్తిన్నీ. ఆయన పాఠం బాగా చెప్పగలడు. మధ్య మధ్య తమాషాగా నవ్వించగలడు. ఆల్లరిచేస్తూన్న వాళ్ళనీ, పాఠం వినకుండా కునికిపాట్లు పడేవాళ్ళనీ ఒక కంట కనిపెడుతూ, తమాషాగా ఏడిపించనూగలడు.

ఆయనంటే పిల్లలకే కాదు, మాస్టర్లందరికీ కూడా చాలా గౌరవం. వారంతా కూడా రథాంగపాణిగారికే హెడ్ మేష్టరు ఉద్యోగం ఔతుందనుకున్నారు. అవటం

తోనే ఒక టిపార్టీ కూడా చేద్దామని ముందుగానే చందాలు వేసుకున్నారు.

ఐతే—రథాంగపాణిగారికి హెడ్ మేష్టరు కాలేదు! ఆయన తర్వాత మేష్టరుకి లేదు, మొదటి పదిమందినీ తప్పించి పదకొండో వాడైన సన్యాసిరాజుని హెడ్ మేష్టరుగా వేశారు. ఈ సంగతి తెలిసి మేష్టర్లందరూ “అన్యాయం! అన్యాయం!!” అన్నారు, లోలోపలనే.

పైన పదిమంది మేష్టర్లు వుండగా పదకొండోవాడైన సన్యాసిరాజుకి ఉద్యోగం రావటానికి కారణం: ఉద్యోగంయిచ్చే అధికారికి అతడు మేనకోడలి భర్తకు పిన తండ్రి కొడుకు కావటమే. అధికారి ఈ కారణం చెప్పకుండా ‘హెడ్ మాస్టరుకి ఉండవలసిన విగ్రహపుష్టి వుంది, సన్యాసిరాజుకి అతడు చురుకైనవాడు. మీరంతా ముసిలివాళ్ళు!’ అన్నాడు.

'మేమంతా సర్వీసు ఉన్నవాళ్ళం! ఆతని కంటే పెద్దవాళ్ళమే కాని ముసిలివాళ్ళం కామండి!' అని ఆ షేష్టర్లు గోలపెట్టారు. కాని వినేవాళ్ళెవరు? సూటు, బూటు వేసుకువచ్చి సన్యాసిరాజు హెడ్ మేష్టరు కుర్చీలో కూర్చున్నాడు.

సన్యాసిరాజు అదృష్టవంతుడే కాని, బుద్ధి మంతుడు కాలేకపోయాడు. అంతవరకూ తనపైనవున్న ఆ పదిమంది మేష్టర్లనైనా అతగాడు కాస్త మర్యాదగా చూడవలసింది; కొన్నాళ్ళపాటు కొంచెంతెలివిగా మనులుకో వలసింది. మనులుకున్నాడుకాడు. షేష్టర్లు రథాంగపాణికి ఇస్తామన్న టిఫార్టీ, తనకి

యిచ్చారుకాదన్న కోపంతో అతడు అధికారం చెలాయించసాగాడు.

"మీరు సర్కిగా వేళకి రావటంలేదు, మీక్లాసులో గొడవ ఎక్కువగావుంది. మీరు సర్కిగా పాఠాలుచెప్పటంలేదు!" అంటూ ఒక్కొక్కరినీ సతాయించటం మొదలెట్టెడు.

అంతటితో ఊరుకున్నా తీరిపోను. వాళ్ళ క్లాసుల్లోకి వెళ్ళి అజమాయిషీ చేసేవాడు. వాళ్ళు చెబుతూన్నది రైటుగావున్నా తప్పు అనుకొని దీర్ఘబోయేవాడు. అదృష్టంపండి అధికారం వచ్చిందికాని, అంతమాత్రాన సన్యాసిరాజు తనకు సమస్తం తెలుసునను కోవడం పొరబాటుకదూ!

తక్కిన అందరు మేష్టర్లకంటే అతడు ముఖ్యంగా రథాంగపాణినే యెక్కువగా ఇబ్బందిపెట్టడం మొదలుపెట్టెడు. 'నేను వరాండాలోంచి వెడుతూంటే, నన్నుచూసి కూడా మీరు కుర్చీలోంచి లేవలేదు' అన్నాడొకనాడు.

మరో మాట, 'మీరు మొన్న నాకు బజార్లో యెదురైనప్పుడు సమస్కారంపెట్ట లేదే!' అన్నాడు. ఆమాటకు రథాంగపాణికి చాలా కోపంవచ్చింది. ఐనా దిగమింగేసు కుని తొణక్కుండా, 'అబ్బాయ్, నువ్వు

నాకంటే చిన్నవాడివి! చిన్నవాళ్లకు పెద్ద
వాళ్లు సమస్కారం పెట్టకూడదంటారు
మనవాళ్ళు. అలాచేస్తే కుర్రవాళ్ళకి
ఆయుషీణంసుమా!' అన్నాడు.

'ఇవన్నీ ముసలివాళ్ళ మూఢనమ్మ
కాలు! నాకు వాటిమీద గౌరవంలేదు.
ఇంతకీ నన్ను మీరు ఒక కుర్రవాని
కింద జమకట్టి మాట్లాడకూడదు! నేను
హెడ్ మెస్టర్ని! మీరంతా నాకింద పనిచేసే
తాబేదార్లు. ఆధికారరీత్యా నేను మీకంటే
పెద్దగనక మీరు నాకా ఆధిక్యత మాపవల
సిందే!' అన్నాడు సన్యాసిరాజు. అందుకు
రథాంగపాణి తమాయించి, 'చిత్తం! ఇక
పైన ఈ తాబేదారు తమ సెలవుప్రకారమే
నడుచుకుంటాడు!' అనేసి వెళ్ళిపోయాడు.

హెడ్ మెస్టర్ని ఐనప్పట్నుంచీ సన్యాసి
రాజు పెద్ద ఉద్యోగులకు మల్లే తనుకూడా
పొద్దున్నే షికారుకి బయల్దేరేవాడు. తను
కూడా పెద్దవేషంవేసి, చేతికర్ర ఒకటి
పుచ్చుకుని తీవిగా నడుస్తూ వెళుతూండే
వాడు. ఒకనాటి ఉదయం అతడు
మామూలుప్రకారం షికారువెళ్లి వస్తూంటే
అతాత్తుగా మబ్బువేసి చినుకులు ప్రారం
భించినై. క్రమంగా వాన యొక్కవైంది.

తలదాచుకోటానికని అతడు రోడ్డుపక్క
నున్న ఒక చెట్టుమొదట నిలబడ్డాడు.
క్రమంగా వాన జోరై, తనకు అడ్డుగావుంటూ
యనుకున్న చెట్టుఅకులమీదనుంచే నీరు
ధారగట్టి అతనిమీదపడడం ప్రారం
భించింది. తలా వళ్ళూ తడిసిపోయినా
బాధలేదుగాని కొత్తగా కొనుక్కున్న బూటు
నానిపోతున్నందుకు విచారించాడు. వెంటనే
బూటువిప్పేసి ఎడంచేత్తో పట్టుకుని, రోడ్డు
అవతల పొలంలో ఒక వందగజాల
దూరాన్ని పాకవుంటే దానిలోకి చేరు
కుందామని పరుగెత్త నారంభించాడు.
దూరాన్నుంచి యెవరో, "ఏమండోయ్,

హెడ్ మేష్టరుగారూ!” అని పిలిచినట్టయింది. అగేడు. ఎవరో గుబ్బగొడుగు వేసుకుని తనవైపే వస్తున్నారు.

ఆ వచ్చేవాడెవడో యెరిగున్నవాడే ఐవుంటాడు. తాను బోళ్ళు చేతపుచ్చుకుని, వర్షంలో తడిసిపోతూ నడిరోడ్డుమీద ఇంకొకటి కంటపడడం సన్యాసిరాజుకి సుతరామూ యిష్టంలేదు. కాని అగక తప్పిందికాదు. అవతలాయన గొడుగులో తను వెడుతూ జోడు చేతపుచ్చుకోటం బాగుండడని తోచి, వెంటనే బూట్లు మళ్ళీ కాళ్ళకు తొడిగేసుకున్నాడు.

ఇంతలో గొడుగు వేసుకున్నాయన చేరువయినాడు. ఆయన మరెవరోకాదు, రథాంగపాణి! నిలుపునా నీరైపోయాడు, సన్యాసిరాజు. ‘గొడుగులోకి దయ చెయ్యండి!’ అని తనని అహ్వానిస్తే, వెళ్ళటమా, వెళ్ళకపోవటమా? మీమాంసలో పడ్డాడు సన్యాసిరాజు. రథాంగపాణి

సన్యాసిరాజుని ముఖాముఖీగా సమీపించి గొడుగు కామ బుజంమీద ఆనించి రెండు చేతులూ జోడించి, ‘నమస్కారమండి, హెడ్ మేష్టరుగారూ!’ అని అనేసి, క్షణమైనా అగకుండా తనదారిని తను వెళ్ళిపోయాడు.

సన్యాసిరాజుకి వచ్చినకోపం అంతా ఇంతాకాదు. రథాంగపాణిని అమాంతంగా నమిలి మింగేదామా అనిపించింది. కోపంగా ఇంటికి చేరుకొని, తనకు ఉద్యోగమిచ్చిన ఆయనతో రథాంగపాణి మీద ఫిర్యాదు చేశాడు. ఐతే ఆయన సన్యాసిరాజును చివాట్లు పెట్టి, ‘ఓయి వాజమ్మా! అధికారబలంతో ఎంతోకాలం నిగ్రహించలేవు. నలుగురనూ మంచిచేసుకు బ్రతుకు’ అని బోధించాడు.

నాటినుండి సన్యాసిరాజుకి అధికార గర్వం అణిగింది. బుద్ధితెచ్చుకున్నాడు. చిన్నా పెద్దా తారతమ్యంలేకుండా తనకు అందరూ నమస్కారం చేయాలనే జబ్బు కూడా కుదిరిపోయింది.

దండధారి: చక్రధారి

పూర్వకాలమందు ఒక పట్టణంలో నలుగురు స్నేహితులు ఉండేవారు. నలుగురూ కూడా దారిద్ర్యబాధవల్ల ఒక్కవిధంగా పీడింపబడుతూ ఉండేవాళ్లు.

అందులో ఒకడు తక్కినవారితో "అన్నలారా!—మానవుడికి అండచందాలున్నా, తెలివితేటలున్నా, ధైర్యసాహసాలున్నా, విమున్నప్పటికి ధనమొక్కటి లోపమైతే ఎందుకూ కొరగాడు. డబ్బులేనివాడినిమాచి దగ్గిరచుట్టాలు ఏవగించుకుంటారు, ఏడమొగం పెడమొగం పెడతారు. ఇంతెందుకు?—కట్టుకొన్న భార్యా, కన్నబిడ్డలే వాడినుండి తొలగిపోతారు. పేదవాడికి సంఘంలో తావేలేదు. దూరం యోచిస్తే, పైసాలేని బ్రతుకుకంటే చావే మేలనిపిస్తుంది. కనుక ఏవిధంగానైనా సరే, మనం ధనం సంపాదించాలి" అంటూ మనసులోని అవేదన వెల్లడించాడు.

ఈమాటలు అందరకూ నచ్చినై.

అలోచించగా వారికి నిష్కంటకమైన మార్గం ఒక్కటే గోచరించింది. అదే దేశాటనం. దేశాటనంచేసి, తమ అదృష్టం యెలావుంటుందో చూచుకొందామని వారు నలుగురూ నిశ్చయించారు.

అనుకొన్నప్రకారం బయల్దేరి, వారు పోయిపోయి అవంతిపురం చేరుకొని, అలసటతిర్చుకుని, మళ్ళీ కాలుసాగించారు. మరికొంచెందూరం వెళ్ళేసరికల్లా ఒక సిద్ధుడు కనిపించగా యాత్రికులు నలుగురూ భక్తివినయాలతో ఆ మహానుభావునికి నమస్కరించి, పూజించారు.

వారిభక్తికి సిద్ధుడు చాలా సంతోషించి, కుశలప్రశ్నలువేసి, విశేషాలు విమిటని అడిగాడు. అందుకు వారు "మహాత్మా!—మేము యాత్రికులం. ఐశ్వర్యాకాంక్షతో బయల్దేరాము. కొల్లలుగా ధనరాసులు

సంపాదించటమో, మరణించటమో. అనే నిశ్చయంతో వున్నాము మేము. ఇప్పుటి వరకూ జీవితంలో యాతనపడ్డాము. ఇక క్షణమైనా దారిద్ర్యభాధ భరింపలేము” అని బదులుచెప్పారు.

సిద్ధుడు శ్రద్ధగా విన్నాడు. అప్పుడు మళ్ళీ ఆ నలుగురలో పెద్దవాడు “మహాత్మా! పురుషప్రయత్నంలేకుండా నిరిపట్టమకదా, కష్టపడందీ సుఖంకలుగదుకదా! కాబట్టి, ఏ ఉపాయంచేతనైనా సరే మాకు లక్షీ కటాక్షం కలిగేమార్గం చెప్పు. అదెంతటి కష్టమైనదైనా సరే చేసేతిరుతాము, ఏపని చేయటానికైనా మేము ప్రాణాలకు తెగించి

వున్నాము. నీశరణుజొచ్చాము. అనుగ్రహించు” అంటూ వేడుకొన్నాడు.

వారి మాటలకు సిద్ధుడు జాలిపడి, నాలుగు మంత్రవండాలు సృష్టించాడు. అవి చివర సూదిగా వున్నాయి. వాటినిచ్చి “అబ్బాయిలూ!—మిమ్మల్ని నా ప్రియ శిష్యులుగా ఎంచి, ప్రభావంగల ఈ మంత్ర వండాలను మీకు ప్రసాదిస్తున్నాను. వీటిని తీసుకుని వింధ్యపర్వతాలకు ఉత్తర దిశగా సాగిపొండి. మీరు పోయేలోపల ఒక్కొక్కరిచేతనున్న దండం ఒక్కొక్కచోట నేలపైనపడుతుంది. ఎవరిదండం ఎక్కడ పడుతుందో, అక్కడక్కడనే వారివారికి నిధి లభిస్తూవుంటుంది. మీకు శుభమవుతుంది, వెళ్ళిరండి!” అని దీవించిపంపాడు.

వారు నలుగురూ అవరిమితానంద భరితులయ్యారు. సిద్ధుడికి కృతజ్ఞత తెల్పుటానికని సాష్టాంగ దండప్రణామాలు ఆచరించి, ఆయనవద్ద సెలవుతీసుకొన్నారు.

ఆయన చెప్పినట్టుగా వింధ్య ఉత్తర ప్రాంతానికి ప్రయాణించేస్తూపోగా ఒకచోట ఒకనివేతిలోని మంత్రవండం జారి కింద పడింది. అక్కడ తవ్వి చూడగా రాగి మయంగావున్నది. ఆ దండధారి తక్కిన

వారితో “నేస్తులారా!—మనమీ తామ్రం పట్టుకుపోదాం. ఇది విక్రయిస్తే బోలెడుత ధనంవస్తుంది. మన దారిద్ర్యమంతా పట్టా పంచలవుతుంది” అన్నాడు. అందుకు వారు ‘ఓరి మూర్ఖుడా!— ఈ పాడు తామ్రంతో పనిజరిగేదేమిటి, మనం బాగుపడే దేమిటి? ముందుముందు యింకా ఏం దొరుకుతుందో చూతాం రా” అన్నారు. అప్పుడు మొదటివాడు ‘నేనురాను. ప్రాప్తిం చిన ఈ రాగితోనే నాకు తృప్తికలిగింది” అంటూ ఇంటిముఖం వట్టాడు. తక్కిన ముగ్గురూ వానిని పసిపాసిస్తూ సాగిపోయారు.

మిగిలిన ముగ్గురూ మరికొంచెందూరం పోయేసరికి రెండవవాడి మంత్రదండం కిందపడింది. అక్కడ త్రవ్వచూస్తే అదంతా వెండిమయంగా వుంది. ఆ రెండవ దండ ధారి ఈ రజతం పట్టుకుపోవామన్నాడు. కాని తక్కినముగ్గురూ ఇష్టపడలేదు. ‘ఓయి మూర్ఖుడా!— మొదట రాగి కనిపించింది. ఇప్పుడు వెండికనిపించింది. ముందు తప్పక బంగారుకనిపిస్తుంది. అది మానుకొని దీనితో తృప్తిపడటం వెర్రిగాక మరేమిటి?’ అంటూ వానిని వేళాకోళంచేసి వారు సాగిపోయారు. ప్రాప్తమున్న సొమ్ములభించిందనే తృప్తితో

రెండవవాడు రజతం పట్టుకొని ఇంటికి మరలిపోయాడు.

ఇప్పుడు మిగిలిన ముగ్గురూ పోతూ వుండగా, ఇంకొంచెందూరంలో మూడవ వానిదండం నేలబడింది. ఇక్కడ నిజం గానే స్వర్ణమయమైన స్తంభం కనిపించింది. మూడవవాడు ‘ఇది తిసుకోవా’మన్నాడు పొంగిపోతూ. కాని, నాల్గవవాడికి మాత్రం అశ యింకా వదలలేదు. ఇప్పటికి వరసగా రాగి, వెండి, బంగారం లభించినైతే! ముందు ముందు వజ్రాలు లభించక పోతాయా అనుకొంటూ, మూడవవాణ్ణి పంపివేసి తనెక్కడూ సాగిపోయాడు.

నాల్గవవాడు ఎంతనడిచినా దూరం తరగటంలేదు. అకలివప్ప లెక్కువైనాయి. అలసట మిక్కుటమైంది. పోగాపోగా ఒక చోట అతని దండం పడింది. గప్పన ఒక వెలుగువచ్చి, ఆ వెలుగులో చిత్రమైన మనుష్యుడు తారసపడ్డాడు. వాడు నిలువ బడివున్నాడు. తలపైన ఒక చక్రం ఎడతెగక గిరగిరతిరుగుతున్నది. ఒంటినిండ నెత్తురు లోడుతున్నప్పటికీ, వాడు దేవుడా అంటూ బాధపడుతూ, అలానే నిలిచివున్నాడు.

అశ్చర్యంతో దండధారి 'ఏమిటయ్యా ఈ విడ్డూరమంతా?' అని వానిని ప్రశ్నించాడు, అలా ప్రశ్నించడమేతప్పగా ఆ చక్రం వానితలపైనుండివచ్చి నాల్గవవాని తలపైన పడి, యథాప్రకారం గిరగిర తిరుగ సాగింది. ఇప్పుడు నాల్గవవాని ఒళ్ళంతా నెత్తురుమయమై, యమబాధగావున్నది.

అప్పుడు దండధారి 'ఏమిస్వామీ!— ఈ తంటనం నాకుతగిలించావే! ప్రాణాలు

పోతున్నవి. దయవుంచి దీనినితొలగించు. వజ్రాలూపద్దూ, పాడూపద్దూ. బ్రతికివుంటే బలుసాకు విరుకుతంటాను. నన్ను విముక్తునిచేసి పుణ్యంకట్టుకో' మంటూ ప్రాధేయ పడ్డాడు.

అందుకు వాడు 'నాయనా! నేనూ నీవంటివాడినే. నాకేమీ మహిమలు తెలియవు. దురాశతో నీలాగానే నేనూ వచ్చి ఇప్పటివరకూ యమయాతనను అనుభవించాను, నేను రామావతారకాలమందు ఇక్కడ చేరుకున్నాను. అనగా ఇప్పటికెన్నిశతాబ్దాలు గడచినయో! నువునన్ను విడిపించినట్టుగానే మళ్ళీ ఎవడైనావచ్చి నిన్ను విడిపించాలేగాని, అంతవరకూ నీకీ అవస్థతప్పదు. నన్ను యమబాధనుండి తప్పించావు. ఇదే నీకు నమస్కారం!' అంటూ సమాధానంచెప్పి, ఇంతకాలంనించి చక్రంతిరిగిన బాధచేత బొప్పికట్టిన తల తడుముకొంటూ సాగిపోయాడు.

జుంబూద్వీపంలో తాళధ్వజం అనే పట్టణాన్ని విక్రముడనే రాజు పరిపాలించే వాడు. ఆయనకు మాధవవర్మ అనే కొడుకు. మాధవవర్మ చాలా అందమైన వాడు. 'పెళ్ళిచేసుకో'మని ఎంతటి అంద గత్తెను తెచ్చినా, అతడికి నచ్చేదికాదు.

ఒకనాడు అతడు హిమాలయ పర్వతాల్లో గంధర్వలోయకు చేటకని వెళ్ళేడు. అ నిర్జనారణ్యంలో అతణ్ణెవరో 'రాకుమారా' అని పిలిచినట్టయింది. వెనక్కి తిరిగి చూసే సరికి ఒక సుందరి ప్రత్యక్షమై, 'అయ్యా, నేను చంద్రకళ అనే గంధర్వకాంతను. నీ అందానికి తగ్గ చక్కని చుక్క, సులోచన అనే మా స్నేహితురాలున్నది. ఆమె ప్లక్ష ద్వీపపు రాజు గారి కుమార్తె. మీ ఆశ్వశాలలోవుండే బక్కగుఱ్ఱంమీద ప్లక్షద్వీపపు ముఖ్యపట్టణమైన దీప్తిపురం చేరుకుని, ఆ పట్టణంలోవున్న పువ్వులమ్మే గంధిని

కలుసుకో. దానికి నాపేరుచెబితే కార్యం చక్కబడుతుంది' అని చెప్పింది. మాధవ వర్మ సంతోషించి, బయల్దేరబోయాడు. ఐతే, చంద్రకళ, 'ఉండు; పెళ్ళిచేసుకువచ్చాక ఆ గుఱ్ఱాన్ని మాత్రం నాకు ఇచ్చేయాలి సుమా. దానితో నాకు పనివున్నది. శుభ మస్తు. వెళ్ళిరా' అంటూ ఆద్యశ్శయింది.

మాధవవర్మ ఆశ్వశాలలో ప్రవేశించే సరికి ఆ బక్కగుఱ్ఱం సకిలించింది. అతడు అప్యాయంగా దానివళ్ళు నిమిరగా దానికి అపూర్వమైన షష్టి వచ్చింది. అంతేకాదు. టెక్కలుగూడా వచ్చాయి! అంతవరకూ దానివద్ద పనిచేస్తూన్న ప్రచేష్టుడు అనే నౌఖరు ఇదంతాచూసి ఆశ్చర్యపోయాడు. యువరాజు సంగతంతా చెప్పాడు, అప్పుడు ప్రచేష్టుడు 'ప్రభూ, నన్నుకూడా తీసుకు వెళ్ళరా?' అని కొరగా యువరాజు 'సరే' రమ్మని, తాను గుఱ్ఱంఎక్కిడు.

ప్రచేష్టుడు తోకపట్టుకుని వ్రేలాడగా, గుఱ్ఱం ఆకాశమార్గాన అప్పుడమంటూ పోయి, ప్లక్ష ద్వీపంలోని దీప్తిపురం చేరుకుంది.

మాధవవర్మ అక్కడ చేరుకొని, గంధిని అనే ఆ పూలదాన్ని కలుసుకొని, సంగతి సందర్భాలు చెప్పాడు. గంధిని పెదవివిరచి, 'అరే, నిన్ననేవస్తే ఎంతబాగుండిపోయేది! సులోచనకి సంబంధం నిశ్చయమైంది. రేపే పెళ్ళి. కుశద్వీపపు చక్రవర్తి కుమారుడు, విద్యాధరుడు పెళ్ళికొడుకు. అతడు నీ అంత అంజీగాడు కాశనుకో. తీరా సంబంధం నిశ్చయం ఐపోయాక సులోచనమాత్రం వద్దని అనగలదా' అంది.

ప్రచేష్టుడు ఇంతదూరమూ వచ్చి పెళ్ళి కూతుర్ని చూడకుండా పోకూడదను కున్నాడు. అప్పుడు గంధిని ఒక పళ్లగంప తెచ్చి, అందులో మాధవవర్మని కూచోమని పైన పూలువరిచి, ప్రచేష్టుడిచేత ఆ బుట్టను మోయించుకుని సులోచన మేడకు తీసుకు పోయింది.

సులోచన మాధవవర్మను చూట్టంతోనే, ఆమె కంఠకుపూర్వం నిశ్చయమైన పెళ్ళి కొడుకు సూర్యుడిముందు దివిటిలా తోచాడు. మాధవవర్మ వినేటట్లు ఆమె 'గంధిని, నేను విద్యాధరుణ్ణి పెళ్ళి చేసుకొనే. రేపు పుస్తకట్టేవేళకి నేనులేచి నిలబడి చేతులు పైకియెత్తుతాను. అప్పుడు నన్ను తన గుఱ్ఱంమీద యెక్కించుకుని 'ఈయనను యెగిరిపొమ్మనవే!' అంది. మాధవవర్మ తన అదృష్టానికి మెచ్చు కుంటూ మళ్ళీ ఆ గంపలో కూర్చుని బయటకు వచ్చేశాడు.

మాధవవర్మతోబాటు ప్రచేష్టుడుకూడా సులోచనను చూశాడుకదా! అ అమ్మాయిని తనే పెళ్ళిచేసుకోవా లనిపించింది వాడికి. మర్నాడు మాధవవర్మ తాగేపాలలో వాడు మత్తుమందు కలిపి ఇచ్చాడు. అవి

త్రాగి మాధవవర్మ మైకంలో పడిపోయాడు. పెళ్ళివేళ పుస్తకట్టే సమయంవచ్చింది. నులోచన నిలబడి చేతులెత్తించి. పైనుంచి గుఱ్ఱుందిగడం, దానిమీదికి ఆమెను యెగ రేసుకుని యెవరో ఆకాశమార్గాన మాయం కావటం క్షణంలో జరిగింది.

ఆ గుఱ్ఱంమీదవచ్చి తనను తీసుకు పోతున్నది మాధవవర్మ అనుకుంది నులో చన. ప్రచేష్టుడు సముద్రం దాటివచ్చి కాంచననగరానికి బయటవున్న ఒక అడవిలో దిగి, నులోచనతో "సమయానికి మాధవవర్మ నిద్రపోయాడు. ఆ నిర్భాగ్యుడికి నువ్వు తగవు అని ఆలోచించి నేనే నిన్ను తీసుకువచ్చాను. నాకేమి లోప మున్నది గనక? నన్ను పెళ్ళిచేసుకో!" అన్నాడు.

నులోచన తన దిగులు పైకి తెలియ నియ్యకుండా, చిరునవ్వుతో, 'ఎవరికెవరు ప్రాప్తమోగదా! సరే, కానీ. ఈ రత్నకంకణం పట్టుకుపోయి ఆ కనపడే నగరంలోకి వెళ్ళి పుస్తాలుచేయించి పట్టుకురా. పురో హితుణ్ణికూడా వెంటబెట్టుకురా' అంది. పుట్టెడు సంబరంతో వాడు పట్టణం ప్రవేశించి ఆ రత్నకంకణం అమ్మజూపేసరికి

అక్కడి రక్షకభటులు 'వీడెవడో దొంగ!' అని అనుమానించి, వాణ్ణి ఖైదులోవేశారు.

ప్రచేష్టుడు పోవటంతోనే యిక్కడ నులోచన, గుఱ్ఱాన్నెక్కి జంబూద్వీపంలోని భరతఖండం ప్రవేశించి కాశీపట్టణం చేరు కుంది. ఆ పట్టణం పట్టపగలే జనసంచారం లేక మాటుమణిగివుంది. ఆమె ఒక అవ్వ ఇల్లు చేరి, విశేషాలు అడిగేసరికి ఆ అవ్వ, 'అయ్యో నీకుతెలీదా? రోజూ మధ్యాహ్నం పన్నెండు గంటలవేళప్పుడు గంగలోంచి ఖడ్గమృగం ఒకటి ఊళ్ళోకివచ్చి కనపడ్డ మనిషినల్లా చంపితి నేస్తోంది! ఈ మృగాన్ని చంపినవాడికి అర్థరాజ్యం యిచ్చి తన

కుమార్తెను పెళ్ళిచేస్తానని రాజుగారు
వాగ్దానంచేశారుకూడాను' అంది. సులోచన
వెంటనే ఒక రాజపుత్రుని దుస్తులుధరించి,
ఒక ఖడ్గంకూడా సిద్ధంగా వుంచుకుని
ఖడ్గమృగంకోసం ఎదురుచూస్తున్నది.

సరిగ్గా పన్నెండు కొట్టేరికి, భూమి
అడిరేటట్లు అరుస్తో ఖడ్గమృగం వచ్చి,
చిందులు తొక్కిసాగింది. సులోచన
చటుక్కున గుర్రంమీదినించి దిగివచ్చి,
కసుక్కున దానికంతం నరికెసింది!

ఆ కళేబరంలోంచి దివ్యతేజస్సుతో
మునీశ్వరుడొకడు ప్రత్యక్షమై, 'సులోచనా,
నాకు శాపవిముక్తి కలుగజేశావు. నీకేం

వరంకావాలో కోరుకో' అన్నాడు. ఆమె
ఆశ్చర్యంతో వచ్చి, అయినకు నమస్కరించి,
'స్వామీ, నాకు కావలసిన వరం
ఒక్కటే. కుశద్వీపపు రాజకుమారుణ్ణి
కాదని మాధవవర్మని పరిణయమాడబోతే,
'ఉభయభ్రష్టుత్వం, ఉపరిసన్యాసం'
అన్నట్లయింది నావని! నిశ్చయమైన వరుణ్ణి
మోసంచేసినందుకు నాకిశాస్తి అయివుంటుంది.
నాకు మాధవవర్మే భర్త అయ్యేట్లు
అనుగ్రహించండి' అంది.

ఆ మాటవిని ముని, 'సులోచనా,
మాధవవర్మా విద్యాధరుడూకూడా కొద్ది
రోజుల్లో ఒక రత్నాల వర్తకుని ఓడమీద
ఉదారినే వస్తారు. అప్పుడు నీకోరిక సిద్ధి
స్తుంది. విద్యాధరునికి మోసం జరిగిందని
మాత్రం సువ్వు పశ్చాత్తాపపడనక్కర్లేదు.
అతడు మొదట ఈ కాశీరాజు కూతురైన
జయంతిని పెండ్లిచేసుకోటానికి నిశ్చయించుకుని,
సువ్వు యొక్కువ ఐశ్వర్య వంతురాలవని విని, నీకోసం తయారయ్యాడు.
సువ్వు మాయమయ్యాక పశ్చాత్తాపపడ్డాడు.
అతడూ మాధవవర్మా ఒకరి సంగతి ఒకరు తెలుసుకుని మంచి స్నేహితులయారిప్పుడు. ఆ ఓడ రాగానే మాధవ

వర్మను అనవాలుగట్టి వివాహంచేసుకో' అన్నాడు. అంతావిని సులోచన 'స్వామీ, మీరెవరు? మీకి ఘోరరూపం యెలా వచ్చింది?' అని అడిగింది. 'ఆ కథంతా ముందు తెలుస్తుందిలే' అంటూ ఆయన, అదృశ్యుడయ్యాడు.

ఆయన అదృశ్యుడు కావటంతోనే సులోచన తన గుఱ్ఱంకోసం వెనక్కితిరిగి చూసింది. గుఱ్ఱం కనపడలేదు. దానికోసం నలుదిక్కులా వెతుకుతూంటే, అంతలో, ఖడ్గమృగాన్ని ఎపరో రాజకుమారుడు చంపేశాడన్నవార్త కాశీరాజుకి తెలిసి ఆయన సంతోషంతో వచ్చి, పురుషవేషంలో వున్న సులోచనను ఏనుగుమీద ఎక్కించుకువెళ్ళి సింహాసనంమీద కూర్చోపెట్టాడు.

జయంతిని ఈ రాజకుమారునికిచ్చి పెళ్ళిచేద్దామని రాజు తొందరపడ్డాడు. అందుకు సులోచన, రాజుకు నచ్చజెప్పి తను నిరీక్షిస్తున్న ఓడ వచ్చేవరకు పెళ్ళి నిలుపు చేయించింది.

రాజుగారు ఆ ఓడకోసం గంగాతీరాన్న భటుల్ని కాపలావేయించారు. కొంతకాల మయ్యేసరికి ఆ ఓడ హంసలాగ చక్కా వచ్చింది. పురుషవేషంలోవున్న సులోచనకు

కబురువెళ్ళింది. "రత్నాలవర్తకుడితో ఆభరణాలపెట్టెలు పట్టించుకుని రమ్మని చెప్పండి" అంది ఆమె. ఆ వర్తకుడు సంతోషంతో, మంచి మంచి నగలన్నీ పట్టించుకుని అంతఃపురంలోకి వచ్చాడు. సులోచన ఆ ఇద్దరు నౌఖర్లలో ఒకడు మాధవవర్మ అనీ, రెండోవాడు విద్యాధరు డనీ అనవాలు కట్టేసింది.

వెంటనే ఆమె కాశీరాజువద్దకు వెళ్ళి, "ఈరాత్రే పెళ్ళిముహూర్తం పెట్టించండి. రెండుజతల పుస్తాలు చేయించండి" అంది. "రెండుజతలు రెండుకుచెప్పా?" అను కుంటూనే రాజు పెళ్ళిప్రయత్నం చేశాడు.

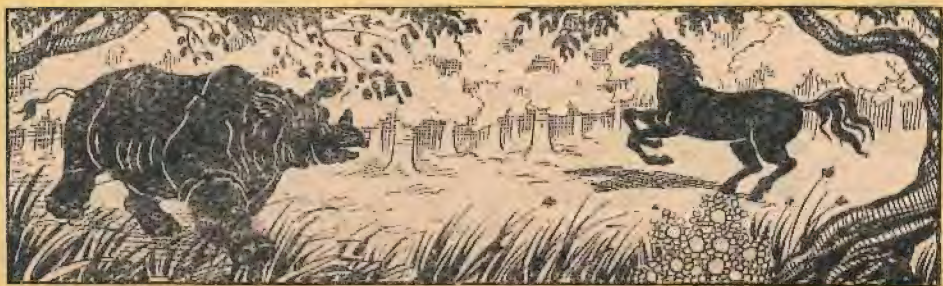

సులోచన రహస్యంగా వర్తకుడితో, 'అయ్యా, నీక్రింద నౌఖరికి కుదిరిన పెళ్ళి ద్దరూ చక్రవర్తుల కొమాళ్ళు. వీళ్ళకి ఈ రాత్రే పెళ్ళి. ఇద్దర్నీ అలంకరించి, మగ పెళ్ళివారికిమల్లై మీరు తరలిరండి!' అని సంగతంతా విశదపరిచి పంపింది.

పెళ్ళిపీటలు రెండువేశారు. జయంతిని పెళ్ళికూతుర్ని చేశారు. 'రెండో పెళ్ళి కూతురు ఎవరు?' అనేప్రశ్న వచ్చేసరికి, సులోచన తన తలపాగా తీసి, 'నేనే!' అంది. అంతా ఆశ్చర్యపోయారు. ముహూర్తంవేళకి విద్యాధరుడూ, మాధవవర్మకూ పెళ్ళికొడుకులై వచ్చారు. సులోచన విద్యాధరుణ్ణి జయంతి వద్దకు తీసుకుపోయి, 'ఇదిగోనో, నీపెళ్ళికొడుకు!' అంది. అందరూ అతణ్ణి అనమాలుగట్టి, మొవట నిశ్చయమైన పెళ్ళికొడుకే అని సంతోషించారు.

ఇంతలో ఎక్కణ్ణుంచో చంద్రకళ వచ్చింది. చంద్రకళ హిమాలయ పర్వతాలో,

మాధవవర్మకు సులోచనసంగతి చెప్పిన గంధర్వకాంత. ఆమెవెంట ఒక సుందరాంగుడు కూడా వచ్చాడు. చంద్రకళ నవ్వుతూ, "మా ఆయనే ఈయన, చిత్రాంగుడు! మిమ్మల్ని మోసిన ఆ రెక్కలగుఱ్ఱం ఈయనే!" అంది. వాళ్ళిద్దరూ నివ్వెర పోయి, మీరు గుఱ్ఱంగా ఎందుకువున్నారు?" అని అడిగేసరికి, చిత్రాంగుడు "ఎందుకేమిటి? శాపం! నేనూ చంద్రకళ షికారు వెళుతూండగా గట్టిగా నవ్వాను. అక్కడ తపస్సు చేసుకుంటూన్న ఒకఋషి చిరాకుపడి "గుఱ్ఱానికిమల్లై సకిలించి నా తపస్సుకు భంగం కలుగచేశావు. గనక గుఱ్ఱానివైపో!" అన్నాడు. నాకు వెళ్లుమండి "ఈమాత్రందానికే ఇంత ఘోరశాపం ఇస్తావా? నీవు ఖడ్గమృగానివై పుట్టు!" అని మారుశాపం యిచ్చాను. ఆ ఖడ్గమృగాన్నే సులోచన చంపింది. అది పోగానే నాకు మామూలురూపం వచ్చింది' అనిచెప్పాడు.

తీరని వరాలు

పూర్వం ద్వీదర్శ అనే దేశాన్ని భగ్నకర్ణుడనే రాజు పాలిస్తూ ఉండేవాడు. పాపం ఆరాజుకు యెంత కాలానికి పిల్లలు కలగలేదు. భగ్నకర్ణుడికి నడివయసు దాటి వృద్ధాప్యం సమీపిస్తున్న కాలంలో హిమాలయవాసి అయిన ఒక మునిపుంగవుడు, గజశృంగి అనే ఆయన, ద్వీదర్శకు వేంచేశాడు. ఆయన రాక విని భగ్నకర్ణుడు సపరివారడై ఆయనకు ఎదురువెళ్ళి, పాదపూజచేసి, తన అతిథ్యం స్వీకరించమని వేడుకున్నాడు.

రాజుగారి పరిచర్యలకూ, భక్తికి మెచ్చినవాడై గజశృంగి, "రాజా, నీభక్తికి సంతోషించాము. ఏదైనా వరం కోరుకో, యిస్తాము," అన్నాడు.

"మునిపుంగవా, తమ దయపల్ల నాకే లోటూలేదు. కాని సంతానం లేనికొరత మాత్రం నన్ను బాధిస్తోంది. ఇహంలో

విత్పత్వస్థాఖ్యం కలిగేవాగున్నూ, పరంలో పున్రకభాధ తొలగేవాగున్నూ ఒక్క కుమారుణ్ణి ప్రసాదించండి!" అన్నాడు భగ్నకర్ణుడు.

రాజుకు పిల్లవాడు కలిగేటట్లు అనుగ్రహించి గజశృంగి, తన అంగవస్త్రంలో నుంచి సీసా ఒకటితీసి, అందులోని పసరు రెండు పాదాలకూ పూసుకుని, కళ్ళు మూసుకుని యేవో మంత్రాలు చదివి ఒక్క తృటిలో హిమాలయాలకు తిరిగి వెళ్ళాడు. పోతూ పోతూ, "రాజా, నీకుమారుడి ఇరవై ఒకటవ జన్మదినంనాడు మళ్ళీ దర్శన మిస్తాము," అన్నాడు మునిపుంగవుడు. అయితే ఈ మాటలు రాజుకు సరిగా వినిపించలేదు. ఆయనకు కొద్దిగా చెవుడు.

సంవత్సరం తిరిగివచ్చేలోపునే భగ్నకర్ణుడికి కుమారుడు కలిగాడు. రాజ్యమంతటా మహావైభవంగా ఉత్సవాలు,

విందులూ, అన్నదానాలూ జరిగాయి. రాజు గారు కుమారుడికి యధోక్తంగా బారసాల జరిపి, శరగామి అని నామకరణంచేశారు.

శరగామి ఎవరి అదుపాజ్ఞలూ లేకుండా, యెవరిపట్లా భయభక్తులు లేకుండా, విచ్చలవిడిగా పెరిగి రాసాగాడు. లేక లేక పుట్టిన కొడుకు కావడంచేత రాజుగారి గారాబం వాడికి జొస్తే అయింది. వాడిమీద యెవరేమి చాడిలుచెప్పినా రాజు వినిపించు కునేవాడు కాదు. శరగామి ఏ అవాచ్యాలు మాట్లాడినా రాజుకు వినిపించేవికావు.

ఇతర విషయాలలో శరగామి అంత దుష్టుడు కాదు గాని వాడి నేరు బొత్తిగా

చెడ్డది, వాడి చేతికి వెరవనివారు కూడా వాడి నాలుకకు మహా వెరిచేవారు.

చూస్తుండగానే శరగామి పెద్దవాడైనాడు. వాడి ఇరవై ఒకటవ జన్మదినం వచ్చింది. ఆరోజు వృద్ధరాజు కొలువుతీర్చి మంత్రోక్తంగా శరగామిని తన అర్థసంహసనం మీద కూర్చోబెట్టాడు. అత్యంత వైభవంగా వున్న ఈ కొలువులోకి గజశృంగి ఆకస్మికంగా చక్కావచ్చాడు. భగ్నకర్ణుడు ఆయనను గుర్తించలేదు. శరగామి మటుకు గజశృంగిని చూసి "ఎవరి గోసాయి?" అని మాత్రం అడిగాడు.

మునిపుంగవుడికి కోపంవచ్చింది. తనను మరచిపోయిన వృద్ధరాజునూ, అవమానించిన యువరాజునూ శపించడానికని కమండలం యెత్తాడు. అది చూడగానే భగ్నకర్ణుడికి భయంవేసింది. సంహసనం దిగివచ్చి మునిపుంగవుడి కాళ్ళు రెండూ పట్టుకుని రక్షించమని వేడుకున్నాడు. గజశృంగి శాంతించాడు. ఆయనను వృద్ధ రాజు తీసుకువచ్చి తన సమీపంలోనే ఆసనంమీద కూర్చోబెట్టాడు. మునిపుంగవులు భోగులలాగా కూర్చోరాదు గనక, ఆసనంమీది మెత్తపై తన కృష్ణాజినం పరిచి

చందమామ

గజశృంగి కూర్చుని, శరగామికేసి అసహ్యంగా చూశాడు. కారణం యేమంటే శరగామి అన్నమాట మునిపుంగవుడికి వినిపించింది. వాడు తనను క్షమాపణ వేడలేదు. రాజైనా కొడుకుచేత క్షమాపణ చెప్పించాడు కాదు. కొడుకు అన్నముక్క, పాపం, రాజుకు వినిపించలేదు మరి. తాను వేరే పనిమీద వచ్చినవాడై ఉండడంచేత గజశృంగి శరగామిని క్షమించడానికే నిశ్చయించాడు.

“రాజా, మేము నికుమారుణ్ణి ఆశీర్వదించి పోవడానికి వచ్చాము,” అన్నాడు గజశృంగి, రాజుకు వినపడేలాగ గట్టిగా.

“చిత్తం! తమదయ!” అన్నాడు రాజు.

“వీడికి మూడు పరాలు ఇద్దామనుకున్నాము. ఒక్కటి మించి యివ్వడానికి మాకు మనస్కరించడంలేదు. వాడి ప్రారబ్ధం!” అన్నాడు ముని.

భగ్గుకర్ణుడు పరవశుడై, “నాయనా, మునిపుంగవులను ఏదైనా ఒక పరం కోరువారు కదాకొస్తారు,” అన్నాడు. అని గజశృంగికేసి తిరిగి, “స్వామీ, వాడితరపున నేను కోరవచ్చునా?” అని అడిగాడు.

ముని కోపంగా ముఖం చిట్లించి, “వాడికి ప్రాజ్ఞత వచ్చింది. కాబట్టి వాడే పరం కోరుకోవాలి. నువ్వు సంజ్ఞలు చేయడంగాని, మాటలు అందించడంగాని మేము సహించము,” అన్నాడు.

ఇంతసేపూ అలోచిస్తున్న శరగామి, “నాకు మూడు పరాలు కావాలి!” అన్నాడు.

“వల్లకాదు. ఒకే పరం కోరుకో. తప్ప కోరుకున్నావా, అనుభవిస్తావు, జాగ్రత్త!” అన్నాడు ముని. శరగామిని చూస్తున్నకొద్దీ ఆయనకు విపగింపు హెచ్చుతున్నది.

“నాకు మూడు పరాలు కావాలి!” అన్నాడు శరగామి మొండిగా.

తాను ఇచ్చిన ఒక వరంకింద వాడు మూడు వరాలు అడుగుతున్నాడని మునికి అర్థమయింది. మునికి కోపం రెచ్చి పోయింది. “ఇది చాలా అక్రమం,” అన్నాడాయన.

“నాకు మూడువరాలు కావాలి, అదే నేనుకోరే ఒక్కవరమూనూ! ఇందులో అన్యాయం ఏమీలేదు. కావలిస్తే తార్కికులను విచారించండి,” అన్నాడు శరగామి.

తార్కికులు వచ్చారు. చర్చించారు. ఒక్కవరం అన్నది నిర్వచించడం సాధ్యం కాదన్నారు. “ఎంత చిన్న వరంలోకూడా అనేక వరాలు ఇమిడి వుండితిరుతా

యన్నారు. పూర్వం సావిత్రికి యమధర్మరాజు నూరుగురుపిల్లలు కలిగేటట్టు వరమిచ్చాడు. అవి నూరువరాలు కావడం మాట అటుంచి, సత్యవంతుడి ప్రాణదానంతోసహా నూటఒక్కవరం కాలేదా? యమధర్మరాజుకు లేని ధర్మసందేహం గజశృంగి మహామునులంగారికి దేనికి?” అన్నారు తార్కికులు.

శాస్త్రానికి తల ఒగ్గవలిసి వచ్చింది. మహాముని. “సరే నీ మూడువరాలూ అడుగు” అన్నాడాయన.

“తమను కేశరహితంగా చూడాలని వున్నది” అన్నాడు శరగామి చిరునవ్వుతో.

మరుక్షణమే ఆ నిండుకొలుపులో గజశృంగి మహాముని కేశరహితంగానేగాక, కేశవసనరహితంగాకూడా కనబడ్డాడు. హాహాకారాలు మిన్నుముట్టాయి. తపస్వి శాపోదకం చేతబట్టాడు.

శరగామికే భయంవేసింది, “స్వామీ తిరిగి యథావ్రకారం అవండి” అన్నాడు.

తిరిగి కొలుపులో శాంతి నెలకొన్నది.

“నీ వరాలు రెండు అయిపోయాయి. ఇంక ఒక్కటే మిగిలివుంది. కోరుకో!” అన్నాడు ముని.

“మళ్ళీ మూడువరాలు కావాలి!”
అన్నాడు శరగామి, మునికేసి క్రిగంట
చూస్తూ.

గజశృంగికి ముచ్చెమటలు పోశాయి.

“ఇంత కృతఘ్నత నేనెక్కడా చూడ
లేదు. నువ్వీవిధంగా వరాలుపెంచుకుంటూ
పోతుంటే మేమిక్కడ ఎంతకాలం నిల
బడేది. మా తపశ్శర్య భగ్నంచేసుకోమా?”
అన్నాడాయన ఎండి పిడచగట్టుకుపోతున్న
గొంతుతో.

చివరకు ఒక ఏర్పాటుజరిగింది. ఈ
ఏర్పాటుప్రకారం శరగామి కోరేవరాల
తాలూకు జమాఖర్చులువేయడాని కొక
గణిత శాస్త్రజ్ఞుణ్ణి నియమించారు. శరగామి
నోటవచ్చే ప్రతికోరికనూ యథాతథంగా
రచించడానికొక లేఖకుణ్ణికూడా నియమిం
చారు. తాను పరోక్షంగావుండే, శరగామి
వరాలు తీరేలాగు చూస్తానని మునిపుంగ
వుడు వాగ్దానంచేసి అంతర్ధానమైనాడు.
నిజానికి మహామునికి శరగామిని చూస్తున్న
కొద్దీ ఏదో చెప్పరాని భయం పుట్టుకు
రాసాగింది. ఈ కొలువులోనుంచి ఎంత
త్వరగా వీలయితే అంత త్వరగా బయట
పడాలనిపించింది.

రోజులు గడిచాయి. శరగామి ముందు
గానే జాగ్రత్తపడి కొన్నిలక్షల వరాలు జమ
వేసుకున్నాడు. ఎందుకంటే మునిపుంగ
వుడు అతనిమీద కక్షపట్టి అతని నోటివెంట
వెలువడే ప్రతికోరికనూ ఒకవరంకింద పరి
గణించి తీర్చేస్తున్నాడు. కొంచెం ఉక్కుగా
వున్నట్టుతోచి శరగామి, “కాస్త చల్లగాలి
తిరిగితే బాగుండునే!” అనుకున్నాడు.
వెంటనే ఒళ్లుబిగిసి రక్తం కరడుగట్టే చలి
గాలి వీచేది. దాన్ని ఉపసంహరించడానికి
“అబ్బబ్బ, ఈగాలి నాకువద్దు” అనేసరి
కల్లా అసలు గాలే లేకుండాపోయి శరగామి
ఉక్కిరిబిక్కిరి అయి మళ్ళీ ఇంకో వరం

*****

కూర్చునివుంటే బాగుండును" అని శరగామి అనుకున్నదేతడవుగా అతను అడవిలో సెలయేరుపక్కన వుండడమేకాక అతనిచుట్టూ సింహాలూ, పులులూ, మొసళ్లూ మొదలైన భయంకర జంతువులు తయారయ్యేవి. అందమైన స్త్రీ కావాలనుకుంటే అందమైన స్త్రీ తయారయ్యేది కాని అమె శరీరమంతా కురూపంగా వుండేది.

ఇంత ఎందుకూ? శరగామి తన మనస్సులో అనుకునే మాటలుకూడా అతి జాగ్రత్తగా ఏరుకుని వాడుకోకపోతే ఏదో ఒక భయంకరమైన పరిణామం జరుగుతూండేది. ఇతరులతో మాట్లాడటప్పుడు కూడా శరగామి తన పాత ఆలవాట్లు మానేయవలసి వచ్చింది. ఉదాహరణకు ఒక సందర్భంలో శరగామి, తనతోకూడా వ్యవహారాలు మాట్లాడవచ్చిన ఒక వర్తకుడితో, "మనం తిరిగి కలుసుకుందాం" అన్న కారణంగా ఇద్దరూ అంటుకుపోయారు. మూడువారాలు వ్యయంచేస్తేగాని తిరిగి యధాస్థితి ఏర్పడలేదు. అదేవిధంగా శరగామి భోజనసందగ్ధిర "అది కావాలి, ఇది కావాలి" అని అడిగే అలవాటు మానాడు. తన నౌకర్లుతీర్చగల కోరికలకుకూడా ముని

కోరుకోవలసి వచ్చేది. అరవింధుడియకాలంలో శరగామి అయిదువారాలు వ్యర్థం చేసుకున్న సమయాలకూడా వుండేవి. తన వరాలను పెంచుకోవాలని శరగామి ఎంత పట్టుదలగా వున్నాడో, వాటిని వ్యర్థంచెయ్యాల్సి మునిపుంగవుడుకూడా అంత పట్టుపలగానే వున్నాడు.

ఇంతేకాదు. శరగామికి ఈ వరాలవల్ల కించిత్తయినా సుఖంగాని, లాభంగాని లేకుండాచెయ్యడానికి యెన్ని అవకాశాలున్నాయో అన్నిటిని మునిపుంగవుడు అన్వేషిస్తున్నట్టు కనబడ్డాడు. "ఈసమయంలో ఒక అడవిలో సెలయేరుపక్కన

***** చందమామ *****

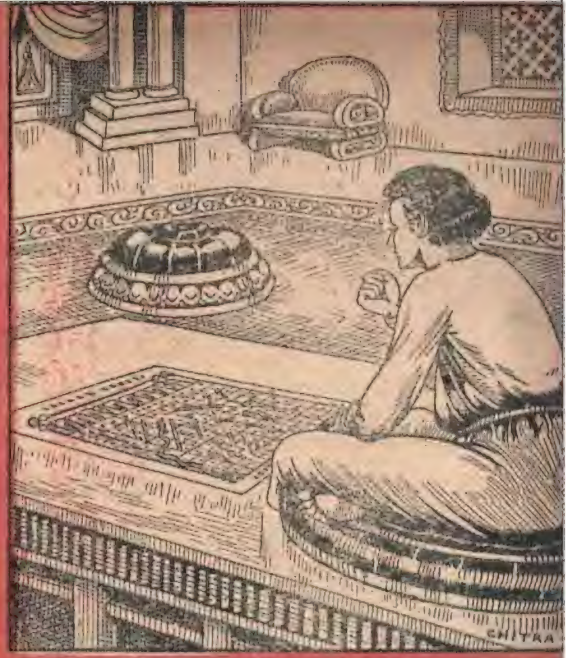

శ్వరుడు వరాలను వ్యర్థంచేస్తూ పచ్చే వాడు.

ఈవిధంగా గజశృంగిమహామునితో ఘర్షణపడడం శరగామికి సరదాగా ఉందేమోగాని ఇతరులకు వీమాత్రమూ రుచించలేదు. అతనికి స్నేహితులు దూరమైనారు. అతని సమీపంలో ఉండడం వారికి చాలా ప్రమాదకరంగా తోచింది. అతని పరిచారకులు అతని మూలంగా నానా అగచాట్టూ పడుతూ వుండేవారు.

ఎప్పుడైనా చీకాకుకలిగి శరగామి తన నౌకర్లను “నీదుంపతెగా! నిన్ను పాతెయ్యా! నీకు వుండుపుట్టా! నిన్ను తగలెయ్యా!” అని మాటవరసకు తిట్టినప్పుడల్లా నౌకర్లు ఒక్కొక్క భయంకరమైన చావుచచ్చి, తిరిగి శరగామి వరాల సహాయంతో మళ్ళీ బతుకుతూ వుండేవాడు.

శరగామిని గురించి వింతవార్తలు దేశదేశాలా వ్యాపించాయి. అతన్ని పెళ్లాడడానికి ఏ దేశపు రాజకుమార్తెకూడా వెళ్ళలేదు, అతన్ని అల్లుడుగా చేసుకునేటందుకు ఏదేశపురాజు సాహసించలేదు. రాజకుటుంబాలకు చెందిన స్త్రీలే శరగామిగారి తమకు సోకనిచ్చేవారు కారు.

కడకు శరగామి కాలక్షేపానికి రకరకాల ఆటలు కనిపెట్టాడు. అవి అడడానికి రెండో మనిషి అవసరంలేదు. క్రమేణా ఈ ఆటలే అతనికి శరణ్యమయ్యాయి. శరగామి పేర ఎన్నో లక్షలవరాలు జమ అయివున్నాయి. కాని ఏంలాభం? వాటిద్వారా కించిత్తయినా అనందంపొందే ఆశ అతనికి లేదు. మహాముని అతనిమీద గట్టి వగపట్టాడు.

ఒకరోజు సాయంకాలం అలవాటు చేప్పున శరగామి తాను సృష్టించిన ఒక కొత్త ఆట యేకాంతంగా ఆడుకోసాగాడు.

ఈ ఆటకు ఒక పటం వుంటుంది. అందులో గళ్లుంటాయి, గవ్వలు పంచెంచేసి

పావును నడుపుకొంటూ పోవాలి. పటంలో కొన్ని పాములూ, కొన్ని నిచ్చెనలూ వుంటాయి. పంచెం పావు సరిగా నిచ్చెన అడుగుకు వచ్చిందో పైకి యెక్కిస్తుంది; పాము తల దగ్గరికి వచ్చిందో తోకదగ్గరికి దిగి పోతుంది.

ఇవాళ, అదేంచిత్రమో, శరగామి పావు శరవేగంతో వైకుంఠానికి యెక్కిపోయింది. అది ప్రతినిచ్చెనా యెక్కింది, కాని దాన్ని ఒక్కపామూ కరవలేదు. శరగామి పరమానందభోతుడైనాడు. “అహ! ఈ ఘడియ మళ్ళీ రాకూడదూ?” అనుకున్నాడు. అనుకున్నదే తదవుగా రెండో ఆటకూడా ఆట్లాగే వచ్చింది. మళ్ళీ అది చివరను శరగామి, మొదటిమారులాగే, “అహ! ఈ ఘడియ మళ్ళీ రాకూడదూ?” అనుకున్నాడు. ఇంతకాలానికి శరగామి మహాముని చేతికి చిక్కాడు. అతని వరాలు ఒక్కొక్కటే, ఘడియ కొకటి చొప్పున, ఖర్చవుతున్నాయి.

ఆట ఆడటమూ, ఆఖరున అఘడియ తిరిగి రావాలని కోరడమూ—ఈ విధంగా అదే ఘడియను మళ్ళీ మళ్ళీ తెప్పించుకుంటున్నాడు శరగామి.

ముసలిరాజు చచ్చిపోయినాడు. అ పంశం అంతరించింది. కొత్త యుగాలు వచ్చాయి. తుఫానులు వచ్చాయి. భూకంపాలువచ్చాయి. ద్విదర్భ యెన్నేసార్లు శిథిలమయింది. భూగర్భంలోకి దిగిపోయింది. దానిమీద దిబ్బవేసింది. తన అభ్యంతర గృహంలో కూచుని యింకా ఆ ఆట ఆడు తున్నాడు శరగామి. అతని వరాలు ఎప్పటికి తీరిపోతాయో యెవరికి తెలీదు. అది హిమాలయాలమీది మునిపుంగవుడికి ఒక్కడికే తెలుసు.

ఇంతకూ ఆ శరగామి అదే ఆటను ‘వైకుంఠపాళీ’ అంటారు. ఈ ఆటకు ఉపయోగించే పటాన్ని ‘పరమపద సోపాన పటం’ అంటారు.

తిరిగి వచ్చిన కారణం

పూర్వకాలమందు ఒకప్పుడు, ఆదిశేషువు పైన పడుకొని లక్ష్మిదేవి పరిచర్యలను పొందుతూవున్న శ్రీమహావిష్ణువు ఎందుకో గాని హఠాత్తుగా లేచాడు. లేచి, ఒక్క తృటిలో అదృశ్యమయ్యాడు! ఇదిచూచి లక్ష్మి కంగారుపడింది. లక్ష్మి కంగారు పడటంతో స్వర్గలోకమంతా అల్లకల్లోలమైంది. యేమీ పాలుపోక లక్ష్మి బ్రహ్మకూ మహేశ్వరునికి కబురుపంపి రప్పించింది.

వీళ్లందరూ ఈ విధంగా గుంజాటన పడుతూవుండగానే శ్రీమహావిష్ణువు మళ్ళీ వచ్చేసి, యథాప్రకారం పడుకొన్నాడు. ఈ వింతచేష్టకు కారణం అడగాలని లక్ష్మికి నోటివరకు వచ్చింది. కాని, కంగారుతో తనుచేసినపనికి తనే సిగ్గుపడి, ఊరుకుంది.

ఇంతలో ఈశ్వరుడు ఊరుకోక, విష్ణు మూర్తిని విశేషాలు చెప్పుమని కోరాడు. అందుకు విష్ణువు "విశేషాలకేమున్నయి?

ముక్తిశ్వరమనే గ్రామంలో రామయోగి అనే భక్తుడున్నాడు. అతడు 'మార్గాలకిశోర న్యాయం'గా నన్నేరమ్ముకొని ఉన్నవాడు.

'సంపన్నగృహస్థ ఐనటువంటి ఆ రామయోగి ఆవు యిప్పుడు కట్టుతెంచుకొని రైతు గురవయ్యపాలంలో పడింది. ఈ సంగతి గుర్రెరిగి, అతడు ఆవును వెతుక్కుంటూ ఊరంతా చుట్టబెట్టాడు. చివరకు ఊరి పాలిమేరకు పోయి చూడగా, అప్పటికే చేనులోపడిన ఆవును గురవయ్య చితక గొట్టటమూ, తడిమివేయటమూకూడా జరిగింది. రామయోగి వెళ్ళి గురవయ్యకు నీతులూ ధర్మాలూ బోధింపసాగాడు. గురవయ్య మండిపడి, ఆవునుకొట్టిన శిరతోనే రామయోగిని చితుకమోదాడు. ఒక్కొక్క దెబ్బ వంటిమీద పడినప్పుడల్లా రామయోగి 'నారాయణా! గోవిందా!! శ్రీహరీ!!!' అంటూ నన్ను స్మరిస్తూ వచ్చాడు. ఆ పిలుపులు

వినబడే నేను లేచి వెళ్ళాను.' అప్పుడు అందరూ ఆత్రంతో 'మరి, వెంటనే తిరిగి వచ్చేశారేమి?' అంటూ ప్రశ్నించాడు.

అందుకు విష్ణువు 'మంచిప్రశ్నేవేశారు. నేనువెళ్ళి రక్షించుదామనుకొనేటంతలోనే నా భక్తుడు ఓర్మిపట్టలేక రైతువానితో కలియబడ్డాడు. తమకంలో నన్ను స్మరించటమే మరిచి, 'మర్కటకిశోర న్యాయం'గా వర్తించాడు. కనుక, నాపని తీరిందికదా అని వచ్చేశాను,' అనిచెప్పి ముగించాడు. ఎవరిళ్ళకు వారువెళ్ళారు.

ఇంత చెప్పినప్పటికీ లక్ష్మికి రామయోగి కథ సరిగా బోధపడిందికాదు. 'నాథా!- ఇందాక 'న్యాయం న్యాయం'అంటూ రెండు సార్లు ఉటంకించారే, అదియేమిటో నాకు తెలియచెప్పండి' అని కోరింది.

అప్పుడు విష్ణువు ఇలాచెప్పాడు: 'లక్ష్మి! భక్తుడైన రామయోగి మొదట్లో 'మార్గాల కిశోరన్యాయం'గా నన్ను నమ్ముకొన్నాడు.

అనగా — పిల్లిపిల్ల తల్లినే నమ్ముకొని వుండటంచేత, తల్లి దానికి యెన్నడూ అపాయం కలగనీయదు. జాగ్రత్తగా నేట కరచుకొని తీసుకపోతుంది. అలానే, నన్ను నమ్ముకొన్న భక్తుని మొర చెవినిపడగానే నేను ఆకస్మికంగా లేచివెళ్ళాను. కానైతే, అతడు రైతుతో కలియబడటంతో 'మర్కట కిశోరన్యాయం'గా వర్తించాడు. అనగా కోతి పిల్ల తల్లిని గట్టిగా కొగిలించుకొంటుంది. అది తన చేతిపట్టునే నమ్ముకొంటుంది గనుక పట్టునడలిండా, ఎప్పటికైనా దానికి అపాయమే. తనబలమే అదినమ్ముకోవటం చేత తల్లికి దాని బాధ్యత లేదు. అలానే, యిప్పుడు రామయోగి తనబలంచూచుకుని రైతుమీద కలియబడ్డాడు గనుక నేను పోయి రక్షించాలిసనభారం తప్పిపోయింది.'

భక్తులకూ భగవంతునికి సంబంధించిన ఈ మహత్తర న్యాయాలు రెండూ తెలుసు కుని లక్ష్మిదేవి చాలా సంతోషించింది.

రెండవ స్థానం

మొదటి స్థానం

ఫోటో వ్యాఖ్యల ఫోటో

‘చందమామ’ తెలిసంచకనుండి ఆట్టలోపలి పేజీలలో రెండుఫోటోలు వెన్నూ వుండటం మీకందరకూ తెలిసినదే. ఈ ఫోటోలకు దిగువున, వాటికి సరిగా సరిపోయేటట్టు రెండు ఫోటోలకూ కలిపి వ్యాఖ్యలు ప్రచురిస్తూవచ్చాం. ఇకనుండి ఈ ఫోటోలకు వ్యాఖ్యలుకూర్చే అవకాశం మా పాఠకులకే యివ్వదలిచాం. సెప్టెంబరు సంచికలో వచ్చే ఫోటోలు ప్రక్కపేజీలో చూడండి. వీటికి సరియైన వ్యాఖ్యలు కావాలి. వివరాలు యివీ :—

1. వ్యాఖ్య ఫోటోకు సరిపడేట్టు వుండాలి.
2. ముచ్చటైన ఒక్కమాటలోగానీ, రెండుమూడు మాటలుగల ఒకచిన్ని వాక్యంలోగానీ వ్యాఖ్య వుండవచ్చు.
3. అన్నిటికన్న ముఖ్యవిషయం : మొదటి ఫోటోకూ, రెండవ ఫోటోకూ కూర్చే వ్యాఖ్యలు రెండూ ఒకదానికొకటి సంబంధించివుండాలి.
4. ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్కసెట్టు వ్యాఖ్యలకంటే ఎక్కువ పంపకూడదు.
5. ఒక కార్డుపైన మీరు వంపదలచిన వ్యాఖ్య, మీ పూర్తిపేరూ, విలాసమువ్రాసి, మాకు పంపాలి.
6. జూలై 15-వ తేదీలోగా వ్యాఖ్యలు మాకుచేరాలి. ఆతర్వాత చేరినవ్యాఖ్యలు పరిశీలించబడవు.
7. మాకుచేరిన వ్యాఖ్యలలోకెల్లా అత్యుత్తమంగావున్న సెట్టుకు (ఆనగా రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రూ. 10/- బహుమతి యివ్వబడుతుంది.

వ్యాఖ్యలు పంపవలసిన అడ్రసు :—

: ఫోటో వ్యాఖ్యల ఫోటో :

చందమామ పబ్లికేషన్స్

పడపలని పోస్టు :: మదరాసు - 26.

ఒంటిగీత బొమ్మ

KKR

కె. కె. రాజాచారి - హన్మి

అట్టమించి బాచ్చు

‘త్రింటే గారెలే తినాలి, వింటే భారతమే వినాలి’ అని తెలుగులో ఒక సామెత వున్నది. భారతం పంచమవేదముగా పరిగణింపబడుతూవుంది, ఇటువంటి మహత్తర గ్రంథాన్ని లోకహితార్థం వ్రాసి అర్పించాలనే సంకల్పం వేదవ్యాసునికి ఒకప్పుడు కలిగింది.

ఐతే, భారతమంటే కాస్తా కూస్తా గ్రంథమా! అటువంటి బ్రహ్మాండమైన గ్రంథాన్ని వ్రాయడం ఒక్కళ్ళపల్ల నవ్వుతుందా! కనుక, తను ఆలోచించి చెబుతూవుంటే అదంతా గ్రంథస్థంచేయగల సమర్థుడు ఎవడా అని జిజ్ఞాసలో పడ్డాడు. ఏమీ పాలుపోక, బ్రహ్మదేవుణ్ణి తలుచుకునేసరికి బ్రహ్మ ప్రత్యక్షమై, ‘ఈ కార్యం నిర్వహించగల మొనగాడు వినాయకుడు ఒక్కడే. కనుక అతని సాహాయ్యం పొందవలసింది’ అని సలహాచెప్పి, అదృశ్యుడయ్యాడు.

అప్పుడు వ్యాసభగవానుడు వినాయకుణ్ణి తలుచుకొని గణపతి ప్రత్యక్షమయ్యాడు. వ్యాసమహర్షి సంకల్పం వినగానే గణపతి ‘మహానుభావా! నీ

కోరికప్రకారం నేను భారతం వ్రాస్తాను. ఐతే, నేను ఘంటం చేతపట్టిందిమొదలు అగటానికి వీలులేదు. అంతటి ప్రవాహవేగంగా నీవు చెప్పగల్గితివంటే ఈపనికి పూనుకొంటా’ నన్నాడు.

గట్టిచిక్కే పచ్చింది వ్యాసుడికి. దూరం యోచించినమీదట ‘ఓయీ గణాధిపా!— చక్కటిమాట చెప్పావు. నీవు ఘంటం నడిపే గమనానికి తట్టుకొని నేను పాఠంచెబుతా. ఐతే, నీవుమాత్రం నేను చెప్పే ప్రతిమాటా అర్థం చేసుకు మరీ వ్రాయాలి సుమా’ అని ఒకచిన్న అడ్డుపుల్ల వేశాడు.

వ్యాసుని చతురతకు గణపతి చిరునవ్వు నవ్వుకున్నాడు. ఇది లోకోద్ధరణ కోసం తలపెట్టిన కార్యమే అని తెలియనే తెలుసును గనుక, వ్యాసుడు అపూర్వ

మైన వాగ్విరోధాన్ని చెప్పకొంటూపోగా, గణపతి నిండు సమ్మతితో మహాభారతాన్ని చక్కచక్క వ్రాసి గ్రంథస్థంచేసి, లోకానికి అర్పించి వంద్యుడైనాడు.

ఈ విధంగా మహత్తరమైనటువంటి పద్యనిమిది పర్వాలలో మహాభారతం వ్యాసమహర్షిముఖతా లోకానికి ప్రసాదించబడి, మానవ జీవితంలో అది ఎంతగానో ఉపయోగపడుతున్నది. జీవితం సార్థకం కావాలంటే మహాభారతం చదివే తీరాలి.

పేకొందిన మొఘల్ చక్రవర్తులలో ఖాసిం ఖాను అగ్రగణ్యుడు. అతని హయాంలో పర్షియాదేశం సస్యసమృద్ధమై వుండేది. సందనవనాలను ధిఃకరించే సుందరమైన పూలతోటలతో రాజ్యమంతా కలకల్లాడుతూవుండేది. ప్రపంచంలో మరెవ్వరికీ లేని భోగభాగ్యాలతో తులతూగే అదృష్టశాలి అని ఖాసింఖానుకు బిరుదువచ్చింది.

గానప్రియుడు, కళాభిమాని అయిన ఖాసింఖాను, రాజ్యంలోని విశాలమైన ఒక పూలతోటలో దివ్యభవనం నిర్మించుకుని, ముప్పాద్దులా అందులోనే కాలక్షేపంచేసేవాడు. అతడు నివసించే ఆ పూలతోటలో ఒకానొక బుల్ బుల్ పిట్ట వచ్చివాలి, ఒక చెట్టుకొమ్మపైన నివాస మేర్పరుచుకొన్నది. రోజూ అది పాడే పాటకు లోకం తన్మయతలో మునిగిపోయేది. ఎక్కడివాళ్లు అక్కడనే నిశ్చేష్టులై నిలబడిపోయి, ఆ మధురధ్వనివచ్చే దిక్కుకే దృష్టిసారించేవారు. ఆ సమయమందు ప్రాణికోటి హృదయంలో అది పాడే పాటకు తక్కుమరివేనికి చోటులేకపోయేది.

పర్షియా చక్రవర్తి అరామమూ, ఆరామములోని భవనమూ, భవనం సమీపంలో చెట్టుకొమ్మపైన బుల్ బుల్ పిట్ట చేసే గానమూ—ఇవి తిలకించేందుకు

అట్టచివరి బాచ్చ

దేశదేశాలనుండి అశేషజనం వచ్చేవారు. పచ్చి, గానం విని ఆనందించేవారు. ఆ ఆనందాన్ని హృదయాలలో నింపుకొని వారివారి దేశాలకు కొనిపోయేవారు. అటు తరువాత, అదృష్టశాలి ఐన ఖాసింఖాన్ గురించి, ఆరామంగురించి, ముఖ్యంగా ఆరామంలోని బుల్ బుల్ పిట్ట గానంగురించి కవిత అల్లి గ్రంథాలు ప్రకటించేవారు. ప్రకటించిన ఆ గ్రంథాలు చక్రవర్తికి బహుమానంగా అందేవి. అవి అందుకున్నతరువాత నే, ఆయనకు తన పూలతోటలో ఇటువంటి చరిత్ర ప్రసిద్ధమైన ఒక బుల్

బుల్ పిట్ట నివాసమేర్పరుచుకొని వున్నదనీ, మధురగానంతో లోకాన్ని తన్మయం చేస్తున్నదనీ తెలియపచ్చింది. 'ఏమిటి చిత్రం! నా రాజ్యాన్నీ, నా ఆరామాన్నీ మించి, అంతగా లోకాన్ని ఆకర్షించేటట్టు గానంచేసే ఈ వింతపక్షిని గురించి నాకు కొంచెమైనా తెలియకపోయేనే, అదియేవో పట్టి తెచ్చి, యివాళ నా యెదట గానం చేయించండి, చూడാം' అంటూ చక్రవర్తి పరివారానికి అజ్ఞాపించాడు.

చైనా కూజా

ఈ గారడి చేయటానికి అవసరమైనవి మామూలు చైనా కూజా ఒకటి, సన్నటి తాడుఒకటిన్నీ. ఏదెనిమిది అంగుళాల యెత్తు కూజా, రెండు అడుగుల పొడుగు తాడు సరిపోతై.

ఐంద్రజాలికుడు ఈ తాడును ఒకవైపునుంచి కూజా లోపలికి పోనిచ్చి, ఆ కూజాను నాలుగైదుపార్లు అటూ యిటూత్రిప్పి, మంత్రిస్తాడు. అంత సులభంగా దూరిన త్రాడూ ఈకొసను పట్టుకుంటే ఆ కూజాలోపల 'పైట్'గా పట్టుకోపోయి ఉంటుంది. రెండోవైపున పట్టుకుని కూజాను అటూ యిటూ ఊగించినా, త్రాసు ఊడిరాదు, కూజా క్రిందపడదు.

త్రాడును ప్రేక్షకులదగ్గరనుంచే అడిగి తీసుకోవచ్చు. లేదా జేబురుమా లతోకూడా ఈ ఐంద్రజాలాన్ని చేయ వచ్చు. కొంతసేపు ఆ త్రాడుపట్టుకుని కూజాను అటూ యిటూ ఊగించి, చివ రకు త్రాడును బైటికిలాగి త్రాడూ, కూజా పరీక్షికివ్వవచ్చు.

ఇందులోవున్న కిటుకు ఏమిటంటే : ఐంద్రజాలికుడు ముందుగానే కూజాలో ఒక చిన్న రబ్బరుబంతిని వేసుకుని ఉంచుకోవాలి. ఆ రబ్బరుబంతి—ఆ త్రాడు—రెండింటి పరిమాణం—ఆ కూజామూతి లోపలి పరిమాణంకన్న హెచ్చుగా ఉండాలి. అలా ఉండటంవల్ల ఆ బంతిని కూజా లోపలికి త్రోసివేశాక, త్రాటని దూర్చి—కూజాను తలక్రిం దుగా త్రిప్పితే, లోపలి బంతి కూజాకంఠంచుధ్యకు వచ్చి యిరుక్కుంటుంది. ఆ మధ్యలోవున్న ఈ సన్నత్రాడు దానంతటదే 'పైట్'గా బిగుస్తుంది.

జాలము

అత్రాడు కదిలించినప్పుడు కాస్త బిగిననట్లు తోచగానే బంతిపచ్చి కూజాకంఠంలో ఇరుక్కున్నట్లు గ్రహించాలి. ప్రక్కనున్న చిత్రంచూస్తే ఈ సంగతి ఇంకా స్పష్టంగా తెలుస్తుంది. రబ్బరుబంతి కూజా అడుగున యెలావుండేది మొదటిచిత్రంలో చూపబడింది. రెండో చిత్రంలో ఆ కూజాను క్రిందకు వంచితే అబంతి కూజాకంఠంలోకి వచ్చి ఎలా ఇరుక్కుంటుందో—త్రాడు కూజాకంఠానికి, బంతికి సందులో వుండి ఎలా బిగుస్తుందో చూపబడింది. మూడో చిత్రంలో త్రాడు పట్టుకుని కూజాను ఊగించేవిధానం

చూపబడింది—అంటే బంతి ఒత్తిడి వల్ల త్రాడు 'టైట్'గా బిగిసి, ఇహ కూజాను ఎంతఊగించినా క్రిందపడదు. నాలుగోచిత్రంలో మళ్ళీ ఆ త్రాటిని బైటికి లాగేటప్పుడు లోపలవున్న బంతి బండ్రజాలికుని చేతిలోకి ఎలావచ్చేదీ

చూపబడింది. ఈ బండ్రజాలం ఇక్కడితో పూర్తి అయిందన్నమాట. బండ్రజాలికుడు తన చేతులోకి వచ్చిన బంతిని దాచేసి, ఈ కూజాను—త్రాటిని పరీక్షకోసం ప్రేక్షకులకు ఇవ్వాలి.

ఈ గారడినిగురించి పాఠకులు ఇంకావివరంగా తెలుసుకోదలిస్తే, 'చండమామ' పేరు ఉదహరిస్తూ సరాసరి ప్రాఫెసరుగారికి వ్రాయవచ్చు. ఉత్తరాలు ఇంగ్లీషుభాషలోనే వ్రాయాలి. ఇదిముఖ్యం.

అద్రెసు : ప్రాఫెసరు పి. సి. సర్కార్, మెజిషియన్

12/3/A, జమీర్ లేన్, బాలిగంజ్, కలకత్తా - 19

పాఠకులకు ఒక ముఖ్య సూచన

*

'చందమామ' క్రొత్తభవనంలో ప్రవేశించిన శుభవార్తతోపాటు, క్రొత్త అడ్రసుకూడా అందజేసి, అదే అడ్రసుకు ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలు జరుపుతూ ఉండవలసిందని లోగడ మా పాఠకులను కోరివున్నాము. అదేప్రకారం మా పాఠకులు (యింకా పాతఅడ్రసుకే వ్రాస్తున్న వికొద్దిమందో తప్ప) చాలమంది 'చందమామ పబ్లికేషన్స్, కొడంబాకం, మదరాసు - 24' అని వ్రాయటం అలవరచుకున్నారు.

అయితే—తలవనితలంపుగా, ఇంతలోనే ఈ అడ్రసుకూడా మార వలసివచ్చింది. తపాలాశాఖవారు ఈమధ్య చందమామ ఆఫీసుకు ధగ్గర, (వడపలని) లో చందమామ, తదితర ఆఫీసుల సౌకర్యార్థం మరొక క్రొత్త పోస్టాఫీసు స్థాపించి, యికముందు ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలన్నీ ఆ పోస్టాఫీసుద్వారానే జరగాలని సూచించారు. ఈ క్రొత్త పోస్టాఫీసు అడ్రసు 'వడపలని, మదరాసు - 26'

కనుక పాఠకులు ఇకనుండి 'చందమామ పబ్లికేషన్స్, వడపలని, మదరాసు - 26' అనే వ్రాయాలని కోరుతున్నాం. 'కొడంబాకం, మదరాసు - 24' అని మునుపటి అడ్రసుకువ్రాసే ఉత్తరాలు ఎంతో అలస్యంగా చేరుతవి కనుక, యికనుండి ఈ క్రొత్త అడ్రసుకే వ్రాయటం మా పాఠకులకు చాలా అవసరం.

చందమామలో కొత్త శీర్షిక

‘చందమామ’లో కొంతకాలంపాటు “నేటి పాపలు - రేపటి పొరులు” అనే శీర్షికక్రింద మా పాఠకులు పంపే ఫోటోలు ప్రచురిస్తూవచ్చాం.

ఆగస్టు నెలనుండి ఈ శీర్షికను తిరిగి ప్రారంభించదలిచాము. దీనినిగురించిన వివరాలు మా పాఠకులకు తెలిసినవే అయినా, తిరిగి జ్ఞాపకంచేస్తున్నాము.

★ పాఠకులు పంపే ప్రతి ఫోటోతోపాటు, ఆ ఫోటోను గురించిన వివరాలు (అంటే ఫోటోలోవున్న వ్యక్తిపేరు, వూరు, వయస్సు, ఫోటో తీసినవారి పేరు) వుండాలి.

★ ఫోటోలు కాద్దు సైజుకి తక్కువకాకుండానూ, మరీ పెద్దవికాకుండానూ వుండాలి.

★ ‘నేటి పాపలు - రేపటి పొరులు’ అనే శీర్షికక్రింద ఈ ఫోటోలు వీలు వెంట ప్రచురిస్తాము.

★ ఫోటోలతోపాటు మూడుకానుల పోస్టుబిళ్ల పంపాలి. మీరు పంపిన ఫోటోలు ప్రచురింపబడేటట్లయితే ఆవిషయం మీకు తెలియపరచేటందుకు గానీ, ప్రచురింపబడకపోయేటట్లయితే ఫోటోలు మీకు త్రిప్పిపంపటానికి గానీ యిది అవసరం.

★ ప్రచురింపబడిన ఫోటోలుగల చందమామ సంచిక ఒకటి ఫోటో పంపిన పాఠకునికి పంపబడుతుంది.

— : ఫోటోలు పంపవలసిన అడ్రసు : —

ఫోటోలన్నయ్య,

చందమామ పబ్లికేషన్స్

వడపలని పోస్టు :: మదరాసు - 26.

ವಿಜಯ

ಹಾರಿ ಚಿತ್ರಾಲು

ವಿನ್‌ದಾನಿಕೆ

ವಿಜ್ಞಾನಾನಿಕೆ

ಸಾಂಕೇತಿಕೆ

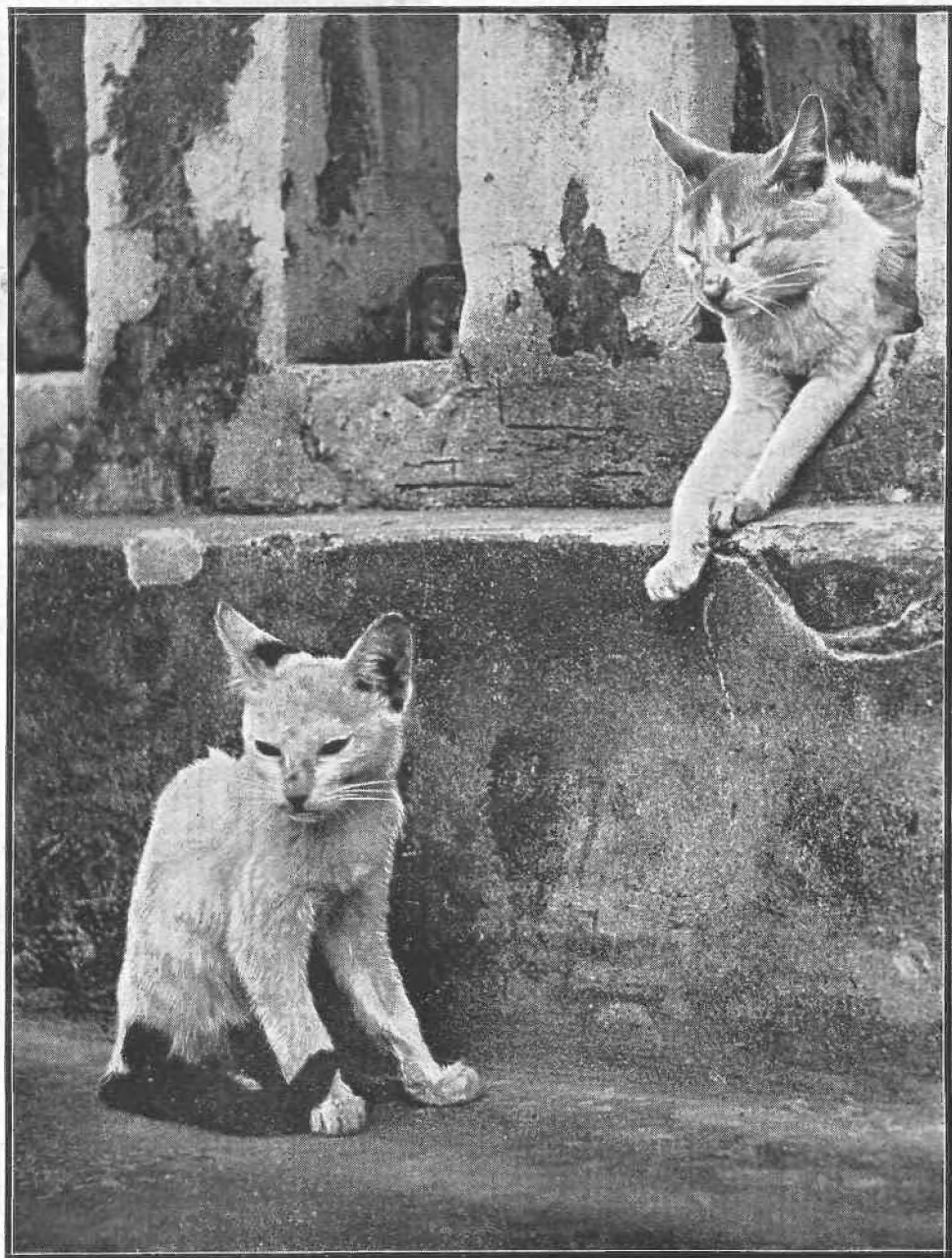

VIJAYA PRODUCTIONS LTD.

Lessees of Vauhini Studios

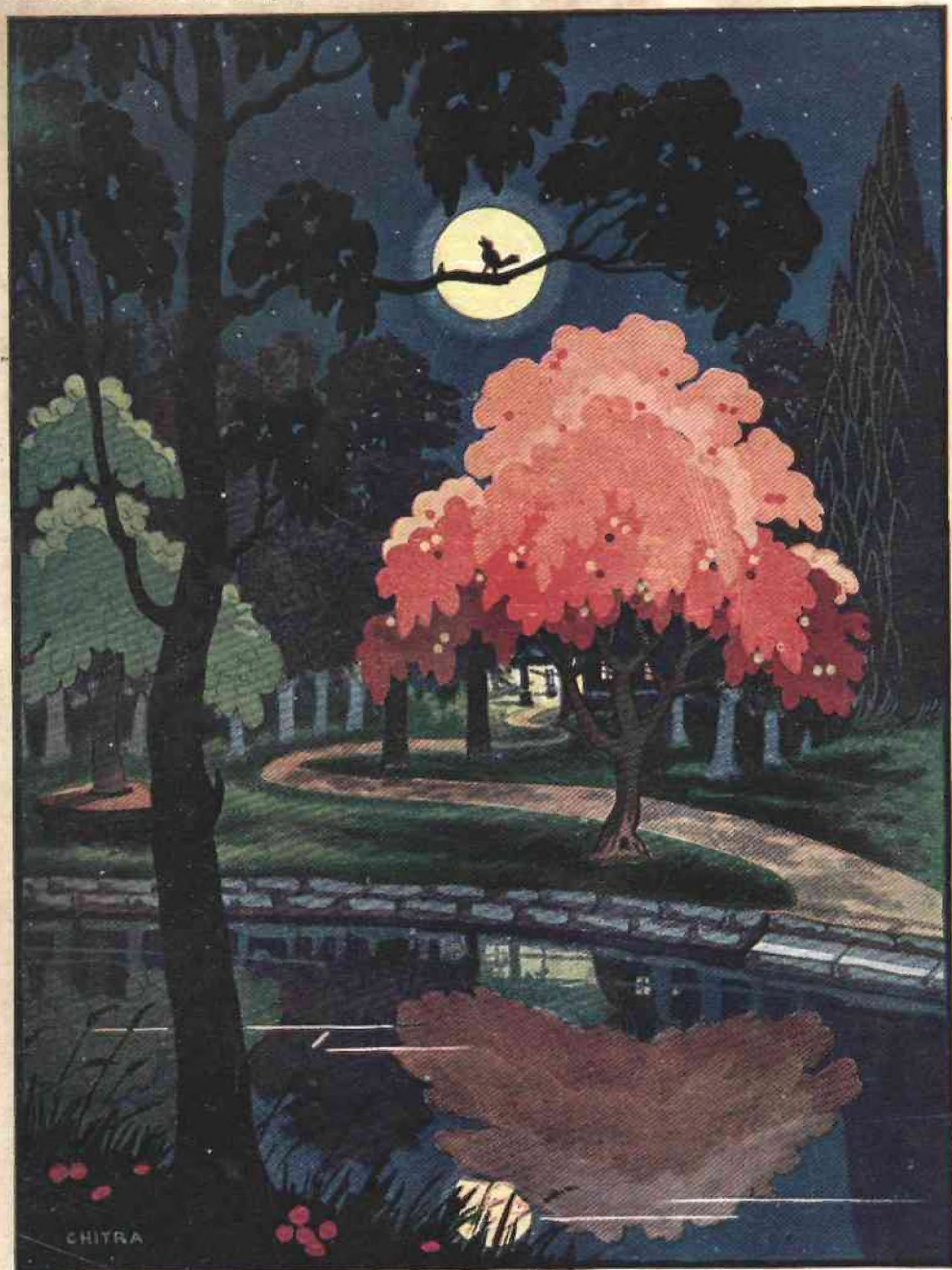
MADRAS - 26

Chandamama, July '52

Photo by T. Kasi Nath

రంగులబొమ్మ కథ — 1 - వ బొమ్మ